

kwartalnik nr 2/2024 (13) ISSN 2720-0175

Pismo
Samorządu
Powiatu
Tomaszowskiego

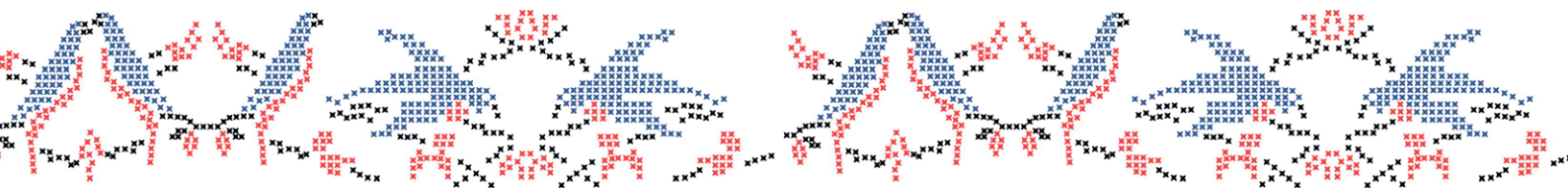

POWIAT TOMASZOWSKI

S E R C E R O Z T O C Z A

*Rozwijamy się
dla Was!*

W TYM NUMERZE:

3

WYDARZENIA

Kalendarium

12

SPOŁECZEŃSTWO

„Taka się już śpiewająca urodziłam ...”

17

WYDARZENIA

I posiedzenie VII kadencji
Rady Powiatu Tomaszowskiego

20

SPOŁECZEŃSTWO

Dzień Godności Osoby
z Niepełnosprawnością Intelektualną

PRAWA KONSUMENTA

Certyfikacja gwarancją jakości

Jak żadna inna!
Rita zaprasza do spotkania

24

ZDROWIE

Ziółowe Skarby
- późna wiosna i początek lata

26

ŚRODOWISKO

Turysta Poleca

31

WYDARZENIA

Rodzinny rajd rowerowy z grą
terenową śladami Marszałka
Józefa Piłsudskiego

33

HISTORIA

Historia żołnierskiej mogiły z Żernik

34

KULTURA

Picasso w Tomaszowie

Ryszard Bednarz - Tomaszowski artysta

Imprezowa Żyłka!

40

SPOŁECZEŃSTWO

Informacje o Kole Gospodyń Wiejskich

42

KULTURA

„Muzeum na kótkach” w Tomaszowie Lub.

NOC MUZEÓW 2024 w Muzeum
Regionalnym w Tomaszowie Lubelskim

www.powiat-tomaszowski.com.pl

02/2024 (13)
Pismo Powiatu Tomaszowskiego
Kwartalnik
nakład 3000 egz.
ISSN 2720-0175

Redaguje Zespół Wydziału Promocji i Rozwoju
Zespół Redakcyjny: Ewelina Michniak,
Agnieszka Matwiejszyn, Anna Trąd,
Hanna Swatowska, Beata Maj, Ewelina Kuma,
Aneta Pisarczyk
Fotografia na okładce: 120 m Fotografia&Film
Daniel Knap

WYDAWCA
Wydział Promocji i Rozwoju
Starostwo Powiatowe w Tomaszowie
Lubelskim
ul. Lwowska 68
22-600 Tomaszów Lubelski
tel. 84 664 12 53
e-mail: redakcja@etomaszow.org.pl

KALENDARIUM

Kwiecień

- 3 kwietnia 2024 r. została zawarta umowa pomiędzy Parafią Rzymsko-Katolicką pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim reprezentowaną przez ks. Jerzego Sopła – Proboszcza parafii a firmą PRO ARTIS Paweł Otulak.

Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich zabytków ruchomych w kościele parafialnym pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim, tj. konserwacji technicznej i estetycznej obiektu ambony wpisanej do rejestru zabytków województwa lubelskiego. Wysokość pozyskanej kwoty dofinansowania na powyższy cel wyniosła 337 195, 59 zł wkład własny Powiatu Tomaszowskiego wynosi 6 881,54 zł. Powiat Tomaszowski zawarł umowę o udzielenie dotacji na rzecz Parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim. Planowana data zakończenia inwestycji to 28.11.2024 r.

Przy podpisaniu umowy obecni byli: Henry Karwan – Starosta Tomaszowski, Jarosław Korzeń - Wicestarosta, Grażyna Murjas - Skarbnik Powiatu, Aneta Pisarczyk - Kierownik Referatu Zamówień Publicznych w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Lubelskim.

- 4 kwietnia 2024 r. w Poturzynie odbyły się uroczystości z okazji 80. rocznicy mordów jakie zostały dokonane na mieszkańcach Poturzyna i okolicznych miejscowości przez Ukraińską Powstańczą Armię wspieraną przez jednostkę wojskową SS „Galizien”. Uroczystości upamiętniające ten tragiczny czas, rozpoczęły się w Kościele p.w. Przemienienia Pańskiego w Nowosiótkach, zostały ubogacone częścią artystyczną przygotowaną przez uczniów Szkoły Podstawowej w Telatynie skupionych w drużynie harcerskiej i zuchowej. Mszę św. w intencji pomordowanych odprawił ks. bp dr hab. Mariusz Lesz-

czyński w koncelebrze z ks. dr Zygmuntem Jagiełto – notariuszem Kurii Diecezjalnej i ks. Andrzejem Bastrzykiem – proboszczem parafii w Żulicach.

W uroczystości Powiat Tomaszowski reprezentował Jarosław Korzeń – Wicestarosta, Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu oraz Jan Kowalczyk – Radny Powiatu Tomaszowskiego.

- 10 kwietnia 2024 r. o godzi 8:41, w dziesiątą rocznicę katastrofy Smoleńskiej na rynku miejskim w Tomaszowie Lubelskim przy tablicy ze zdjęciami ofiar katastrofy przedstawiciele władz Powiatu Tomaszowskiego oraz Miasta Tomaszów zapalił symboliczny znicz na znak pamięci i hołdu dla ofiar katastrofy.

- 12 kwietnia 2024 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego odbyła się uroczysta gala z okazji Jubileuszu 550-lecia Województwa Lubelskiego.

Pamiątkowy medal za zaangażowanie i wkład na rzecz rozwoju regionu oraz zachowania jego tożsamości historycznej i kulturowej otrzymał Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski.

- 19 kwietnia 2024 r. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Lubelskim podpisał umowę na realizację zadań przewidzianych w ramach inwestycji pn. „Doposażenie szpitalnego oddziału ratunkowego przy SP ZOZ w Tomaszowie Lubelskim oraz współpracujących z nim pracowni diagnostycznych”, która została dofinansowana ze środków Ministerstwa Zdrowia w ramach Funduszu Medycznego. W ramach inwestycji zawarte zostały dwie umowy.
- 19 kwietnia 2024 r. Szymon Pleskacz, Łukasz Torba, Kuba Śrutwa – uczniowie Zespołu Szkół Techniczno – Motoryzacyjnych im. Jarosława Dąbrowskiego w Tomaszowie Lubelskim wygrali Powiatowe Eliminacje Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego. Nagrody zwycięzcom wręczył Dariusz Czop – ówczesny Sekretarz Powiatu.

- 22 kwietnia 2024 r. odbyło się ostatnie posiedzenie Zarządu Powiatu Tomaszowskiego kończącej się kadencji.

Dziękujemy wszystkim Członkom Zarządu za ich ciężką pracę i poświęcenie w służbie dla naszej społeczności. Wasza praca była fundamentem dla rozwoju powiatu i poprawy jakości życia jego mieszkańców.

- 23 kwietnia 2024 r. miał miejsce odbiór końcowy robót drogowych realizowanych w ramach zadania pn. „Budowa drogi dla pieszych przy drodze powiatowej nr 3557L, ul. Leśna w Tomaszowie Lubelskim”.

W odbiorze inwestycji uczestniczyli: Anna Romanowicz - Dyrektor Biura Poselskiego Posta Tomasza Zielińskiego, Hubert Bartecki - Dyrektor Wydziału Komunikacji i Drogownictwa Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim, Andrzej Dmitroca - Dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych w Tomaszowie Lubelskim, Grzegorz Mazik - Zastępca Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tomaszowie Lubelskim oraz Marian Pizun - Kierownik budowy.

- 23 kwietnia 2024 r. w Łosińcu zorganizowane zostały Mistrzostwa Powiatu Tomaszowskiego Szkół Podstawowych w biegach przelajowych z udziałem blisko 500 uczestników oraz 21 szkół podstawowych. Medale, puchary wręczyli:

Jarosław Korzeń - Wicestarosta, Piotr Hałasa - Radny Rady Gminy Susiec, Stanisław Tytuła - Wiceprzewodniczący Rady Powiatowej ZLZS.

- 25 kwietnia 2024 r. w Tomaszowskim Domu Kultury odbył się X Dzień Świadomości Autyzmu. Tegoroczna edycja odbyła się pod hasłem „Jesteśmy różni i to jest ok”.

W koncercie pięknie prowadzonym przez uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego uczestniczyły dzieci i młodzież z tomaszowskich przedszkoli, szkół podstawowych oraz Zespołu Szkół Techniczno-Zawodowych w Tomaszowie Lubelskim. To nie tylko koncert, ale również ważne przesłanie o akceptacji, współczuciu i wsparciu dla wszystkich dzieci, bez względu na ich indywidualne potrzeby. W koncercie uczestniczył Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, który otrzymał wyróżnienie za wspieranie organizacji corocznych obchodów Dnia Świadomości Autyzmu.

- 26 kwietnia 2024 r. w szkołach średnich w Tomaszowie Lubelskim, odbyło się uroczyste pożegnanie klas maturalnych.
- 28 kwietnia 2024 r. miały miejsce uroczystości o charakterze patriotyczno-religijnym, poświęcone pamięci bohaterskich walk pod Zaborecznem i Różą. Pod pomnikiem poświęconym poległym bohaterom złożono wieńce i zapalono znicze, oddając hołd ich niezłomnej determinacji. W wydarzeniu wzięli udział Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski.

MAJ

- 2 maja 2024 r. z okazji Powiatowego Dnia Flagi Państwowej na Skwerze Ojców Niepodległości, przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim odbyło się uroczyste podniesienie flagi na maszt oraz odśpiewanie hymnu państwowego. Przemówienia okolicznościowe wygłosili: Tomasz Zieliński - Poset na Sejm RP i Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski.

- 3 maja 2024 r. w Tomaszowie Lubelskim miały miejsce uroczystości upamiętniające 233. rocznicę uchwalenia Konstytucji. W ramach programu m.in. odbyła się msza święta ku czci Ojczyzny oraz przemarsz i złożenie wieńców pod pomnikiem Konstytucji

3 Maja na Rynku Miejskim oraz przed pomnikiem Tadeusza Kościuszki.

W uroczystościach Powiat Tomaszowski reprezentowali Jarosław Korzeń - Wicestarosta oraz Wiesław Cielica - Członek Zarządu.

- 5 maja 2024 r. Wiesław Cielica - Członek Zarządu Powiatu Tomaszowskiego, w imieniu Henryka Karwana - Starosty Tomaszowskiego, miał zaszczyt uczestniczyć w uroczystym poświęceniu sztandaru miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej w Pukarzowie.

- 6 maja 2024 r. odbyło się I posiedzenie VII kadencji Rady Powiatu Tomaszowskiego.

- 8 maja 2024 r. obchodziliśmy Powiatowy Dzień Bibliotekarza. W ramach obchodów odbyło się spotkanie bibliotekarzy z powiatu tomaszowskiego w Siedliskach w Gminie Lubycza Królewska, na którym Jarosław Korzeń - wicestarosta, uhonorował zasłużonych bibliotekarzy podziękowaniami i statuetkami.

- 15 maja 2024 r. w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Lubelskim odbyło się Zebranie Ogólne Członków Tomaszowskiego Klastra Energii. Na spotkaniu przedstawione zostało sprawozdanie z dotychczasowej działalności TKE oraz omówiono możliwości i plany dalszych działań.

- 16 maja 2024 r. ulicami Tomaszowa Lubelskiego przeszedł niezwykły marsz, który był wyrazem wsparcia i solidarności z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie z okazji Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną. W tym szczególnym marszu Powiat Tomaszowski reprezentowali: Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Jarosław Korzeń - Wicestarosta i Grażyna Murjas - Skarbnik Powiatu.

- 19 maja 2024 r. na zaproszenie Wójta Gminy Suścin, Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych - Koło Gminne w Suścinie oraz Proboszcza Parafii Rzymsko-Katolickiej w Krasnobrodzie, Starosta Tomaszowski Henryk Karwan oraz Radni Powiatu: Anna Kijko i Tadeusz Suski uczestniczyli w patriotyczno-religijnej uroczystości, upamiętniającej 81. rocznicę bitwy pod Różą oraz ofiary mieszkańców Róży i Łuszczacza, którzy zginęli podczas II wojny światowej.

- 21 maja 2024 r. Lubelski Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej st. brig. Zenon Pisiewicz powołał brig. Pawła Chromca na stanowisko Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Lubelskim.
- 24 maja 2024 r. brig. Paweł Chromiec objął obowiązki Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Lubelskim, a obowiązki Zastępcy Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej powierzono mł. brig. Ryszardowi Neciowi. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele Powiatu Tomaszowskiego: Witold Pitura - Przewodniczący Rady Powiatu, Jarosław Korzeń - Wicestarosta i Dariusz Czop - Członek Zarządu Powiatu.

- 26 maja 2024 r. w Łuszczowie odbył się Powiatowy Dzień Strażaka 2024. W wydarzeniu uczestniczyli: Witold Pitura - Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, Agata Niedziółka - Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu Tomaszowskiego, Jarosław Korzeń - Wicestarosta, Dariusz Czop i Wiesław Cielica - Członkowie Zarządu Powiatu oraz Piotr Kielar - Dyrektor Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska.

- 28 maja 2024 r. w Lubyczy Królewskiej odbyły się Powiatowe Młodzieżowe Zawody Sportowo - Pożarnicze, w których wzięły udział 23 drużyny z terenu powiatu tomaszowskiego. Pierwsze miejsca w swoich kategoriach zajęła dziewczęca drużyna z Tarnoszyna oraz chłopięca drużyna z Lubyczy Królewskiej. W wydarzeniu uczestniczyli Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Dariusz Czop oraz Wiesław Cielica - Członkowie Zarządu Powiatu Tomaszowskiego.

- 29 maja 2024 r. na stanowisko Kierownika Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim został powołany pan Daniel Knap.

CZERWIEC

- 2 czerwca 2024 r. w Siemierzu odbył się IV Przegląd Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Rachanie. To wyjątkowe wydarzenie zgromadziło liczne koła gospodyń z całej gminy, które zaprezentowały swoje umiejętności kulinarne, artystyczne oraz rękodzielnicze. Powiat Tomaszowski reprezentowali: Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski i Witold Pitura - Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego.

- 3 czerwca 2024 r. w Szkole Podstawowej w Majdanie Sopockim odbył się Dzień Rodziny. W tej pięknej uroczystości uczestniczył Witold Pitura - Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, który wszystkim dzieciom i rodzicom złożył życzenia zdrowia, szczęścia, wzajemnego wsparcia oraz spełnienia marzeń.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Starosty Tomaszowskiego.

- 3 czerwca 2024 r. na zaproszenie Starosty Łukowskiego w uroczystościach otwarcia strzelnicy sportowo-rekreacyjnej „Smolany” uczestniczył Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski. W ramach zadania dofinansowanego ze środków Budżetu Państwa przy Zespole Szkół w Radoryżu Smolanym powstała strzelnica – obiekt dydaktyczny przeznaczony do kształcenia zawodowego młodzieży i służb wojskowych, z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych.

- 4 czerwca 2024 r. odbyła się Pielgrzymka środowisk pomocy społecznej Województwa Lubelskiego do Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Nabrożu. Wydarzenie zgromadziło licznych przedstawicieli sektora pomocy społecznej, którzy przybyli, aby wspólnie modlić się i dzielić doświadczeniami.

W uroczystości uczestniczył Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Tomasz Zieliński - Poseł na Sejm RP.

- 5 czerwca 2024 r. w Łuszczaczku odbył się wspaniały Dzień Rodziny. Było to wyjątkowe wydarzenie, które zgromadziło uczniów, rodziców oraz nauczycieli, tworząc atmosferę pełną radości. W uroczystości uczestniczył Dariusz Czop – Członek Zarządu Powiatu.

- 5 czerwca 2024 r. odbyła się coroczna akcja pn. „Cała Polska czyta dzieciom”, w której udział wzięli m. in. Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Jarosław Korzeń - Wicestarosta oraz Witold Pitura Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego. Serdecznie dziękujemy organizatorom - Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno-Wychowawczemu w Tomaszowie Lubelskim za zaproszenie i zaangażowanie w rozwijanie pasji czytania u dzieci. Cieszymy się, że mogliśmy być częścią tej ważnej inicjatywy.

- 6 czerwca 2024 r. w Łosińcu odbył się Dzień Dziecka połączony z dniem Mamy i Taty. Z tej okazji dzieci przygotowały wspaniałe występy, które zachwyciły wszystkich obecnych. Starosta Tomaszowski objął uroczystość Patronatem Honorowym. Z tej pięknej okazji złożył dzieciom życzenia radości, uśmiechu i beztrudnych chwil.

- 6 czerwca 2024 r. Placówka Straży Granicznej w Chtopiatynie obchodziła swoje 20-lecie utworzenia. Z tej wyjątkowej okazji na uroczystości obecni byli Wicestarosta Jarosław Korzeń oraz Dyrektor Wydziału Komunikacji i Drogownictwa Hubert Bartek, którzy złożyli serdeczne gratulacje i życzenia oraz wręczyli pamiątkowy gawerton.

- 8 czerwca 2024 r. odbyła się XVIII piesza pielgrzymka Dyniska - Uhnów, która z każdym rokiem zyskuje na popularności. Tradycyjnie, pielgrzymi wyruszyli z Dynisk, aby dotrzeć do Uhnowa, miejscowości położonej na Ukrainie. W pielgrzymce uczestniczyli przedstawiciele władz Powiatu Tomaszowskiego: Jarosław Korzeń - Wicestarosta, Wiesław Cielica - Członek Zarządu Powiatu, Aleksandra Wotoszyn-Banaś - Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu.

- 9 czerwca 2024 r. w Posadowie odbyły się uroczystości patriotyczne, które zgromadziły lokalną społeczność oraz zaproszonych gości. Uroczystości rozpoczęły się od mszy świętej w intencji poległych, po której uczestnicy złożyli wieńce przy pomniku w posadowskim lesie. W uroczystościach Powiat Tomaszowski reprezentowali: Jarosław Korzeń - Wicestarosta i Wiesław Cielica - Członek Zarządu Powiatu.

- 12 czerwca na zaproszenie Tomasza Zielińskiego Posła na Sejm RP, Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski wraz z Dyrektorem II Liceum Ogólnokształcącego - Waldemarem Typkiem i przedstawicielami uczniów klasy mundurowej uczestniczyli w posiedzeniu Podkomisji Stałej ds. młodzieży. Tematem podkomisji było funkcjonowanie klas mundurowych w szkołach ponadpodstawowych. Delegacja odwiedziła również Sejm RP. Wizyta była nie tylko lekcją historii i wiedzy o społeczeństwie, ale także wyjątkowym doświadczeniem, które pozwoliło uczniom zobaczyć, jak funkcjonuje najwyższy organ ustawodawczy w Polsce.

- 12 czerwca 2024 r. w Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym im. Janusza Korczaka odbył się Dzień Dziecka połączony z Dniem Sportu. W imprezie uczestniczyły również dzieci i młodzież z Warsztatów Terapii Zajęciowej z Grabowicy oraz Szarowoli. Wspaniała impreza sportowa z poczęstunkiem dla uczestników pucharami i medalami. Wynik nie jest ważny, najważniejsze jest uczestnictwo oraz chęci, a tego dnia duch sportowej wspaniałej atmosfery unosił się nad Ośrodkiem.

W wydarzeniu uczestniczył Jarosław Korzeń – Wicestarosta.

- 14 czerwca 2024 r. w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Lubelskim odbyło się posiedzenie Komisji Bezpieczeństwa i Porządku. Podczas spotkania zapoznano się z informacją o działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim oraz zatrudnienia cudzoziemców na terenie powiatu tomaszowskiego.

W programie posiedzenia znalazły się również ważne zagadnienia, takie jak bezpieczeństwo pożarowe budynków domów pomocy społecznej na terenie powiatu oraz działania służb mające na celu zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpiecznego wypoczynku w okresie wakacji.

- 16 czerwca 2024 r. w Bełżcu odbyły się uroczystości związane z 80. rocznicą zbrodni UPA na polskich pasażerach pociągu relacji Bełżec – Lwów.

Przy Pomniku Pomordowanych złożono wieńce i zapalono znicze, a także uczczono pamięć Ofiar na zbiorowej mogile na cmentarzu parafialnym w Bełżcu. Odbyła się również uroczysta msza św. w intencji Ofiar w kościele pw. Matki Bożej Królowej Polski w Bełżcu.

W uroczystości wzięli udział: Witold Pitura - Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, Aleksandra Wołoszyn-Banaś - Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu Tomaszowskiego, Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski.

- 16 czerwca 2024 r. plac przy GOK Rachanie zamienił się w prawdziwe truskawkowe królestwo. Odbyło się tam VIII Gminne Święto Truskawki.

Wydarzenie przyciągnęło wielu mieszkańców i gości, którzy mieli okazję wspólnie cieszyć się wspaniałą atmosferą, smakować pyszne truskawkowe przysmaki oraz uczestniczyć w licznych atrakcjach.

Powiat Tomaszowski reprezentowali: Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski i Agata Niedziółka - Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu.

- 17 czerwca 2024 r. w Lublinie odbyła się konferencja „Sieciowanie dla Lubelszczyzny - doradztwo zawodowe”.

W trakcie tego ważnego wydarzenia podpisane zostało Porozumienie o współpracy na rzecz rozwoju systemu doradztwa zawodowego w schemacie międzysektorowym. To kluczowy krok w kierunku wsparcia mieszkańców Lubelszczyzny w zakresie kariery i rozwoju zawodowego. Ze strony Powiatu Tomaszowskiego dokument podpisali Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski oraz Wiesław Bondyra - Dyrektor PUP w Tomaszowie Lubelskim.

- 18 czerwca 2024 r. odbył się odbiór drogi powiatowej Nr 3521L na odcinku od km 0+624 do km 1+275 przy ul. 29 Listopada w Tomaszowie Lubelskim.

Ten projekt infrastrukturalny został zrealizowany dzięki dofinansowaniu ze środków Rządowego Programu Rozwoju Dróg w kwocie 481 008, 05 zł. Pozostała wartość inwestycji została pokryta ze środków Powiatu Tomaszowskiego i Miasta Tomaszów Lubelski. Całkowita wartość inwestycji: 962 016,10 zł.

W odbiorze drogi uczestniczyli: Jarosław Korzeń - Wicestarosta, Hubert Bartecki - Dyrektor Wydziału KD, Anna Romanowicz - Dyrektor Biura Posta na Sejm RP Tomasz Zielińskiego, Andrzej Dmitroca - Dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych, Grzegorz Mazik - Z-ca Dyrektora ZDP, Adam Górski - Kierownik budowy PBI, Jan Duda - przedstawiciel wykonawcy.

- 19 czerwca 2024 r. odbyły się posiedzenia: Stowarzyszenia Euroregion Roztocze i Roztoczańskiego Związku Powiatowo-Gminnego. Powiat Tomaszowski w obu stowarzyszeniach reprezentuje Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski.

- 21 czerwca 2024 r. w szkołach na terenie powiatu tomaszowskiego odbyły się uroczyste zakończenia roku szkolnego 2023/2024. Podczas uroczystości dyrektorzy i nauczyciele szkół oraz przedstawiciele władz samorządowych Powiatu Tomaszowskiego złożyli gratulacje uczniom za ich wysiłek i zaangażowanie, a także podziękowali rodzicom za wsparcie. Dyrektorzy szkół podziękowali nauczycielom za ich ciężką pracę i poświęcenie. Szczególne gratulacje otrzymali uczniowie, którzy osiągnęli sukcesy w konkursach przedmiotowych i olimpiadach na różnych szczeblach. Ich wybitne osiągnięcia są dumą dla całej społeczności szkolnej.

W uroczystościach zakończenia roku szkolnego uczestniczyli: Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Jarosław Korzeń - Wicestarosta, Dariusz Czop - Członek Zarządu, Piotr Kielar - Dyrektor Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska, Ewelina Michniak - Dyrektor Wydziału Promocji i Rozwoju.

- 21 czerwca 2024 r. dokonano odbioru zadania pod nazwą „Przebudowa drogi dla pieszych przy drodze powiatowej nr 3564L ul. M. C. Skłodowskiej w Tomaszowie Lubelskim”. Przebudowa objęła odcinek od skrzyżowania z drogą powiatową nr 3546L do skrzyżowania z ulicą Generała Okulickiego. Powiat Tomaszowski otrzymał wsparcie finansowe z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na realizację tego projektu.

W odbiorze uczestniczyli: Jarosław Korzeń - Wicestarosta, Grzegorz Mazik - Zastępca Dyrektora Za-

rzędu Dróg Powiatowych w Tomaszowie Lubelskim, Dorota Fornalska - Główny specjalista ds. technicznych w Zarządzie Dróg Powiatowych w Tomaszowie Lubelskim, z ramienia wykonawcy - Tomasz Krzaczek.

- 22 czerwca 2024 r. w miejscowości Żyłka w Gminie Bełżec odbyły się dwa interesujące wydarzenia kulturalne: Konkurs kulinarny - „Bitwa Regionów” i „Noc Świętojańska”. W wydarzeniach udział wzięli m.in. : Witold Pitura - Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Dariusz Czop, Wiesław Cielica - Członkowie Zarządu.

- 23 czerwca 2024 r. z okazji jubileuszu 100-lecia OSP w Kazimierówce odbyła się uroczysta Msza Święta, podczas której poświęcono samochód strażacki oraz pompę strażacką. Po Mszy wręczono medale i przyznano odznaczenia zasłużonym strażakom ochotnikom. Powiat Tomaszowski reprezentowali: Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Wojciech Baj oraz Wiesław Cielica - Członkowie Zarządu Powiatu, którzy wręczyli pamiątkowy grawerton i kosz upominków dla OSP w Kazimierówce.
- 23 czerwca 2024 r. na stadionie w Bełżcu odbyły się Międzygminne Zawody Sportowo-Pożarnicze. Uczestniczyło w nich łącznie 14 jednostek z terenu gminy Bełżec, Jarczów i Lubycza Królewska.

- W dniach 20-23 czerwca br. w Kazimierzu Dolnym odbył się 58. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych, w którym Pani Aleksandra Wołoszyn-Banaś - Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim zdobyła I nagrodę w kategorii soliści – śpiewacy.

- 25 czerwca 2024 r. odbyły się odbiory trzech odcinków dróg zrealizowanych ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład. Program Inwestycji Strategicznych:
 1. Przebudowa drogi powiatowej nr 3530L od skrzyżowania z drogą powiatową nr 3521L do miejscowości Jarczów wraz z włączeniem drogi powiatowej nr 3531L – wartość inwestycji: 5 322 888,65 zł
 2. Przebudowa drogi powiatowej nr 3531L w miejscowości Chodywańce i Żurawce Osada. W ramach tego zadania dokonano przebudowy dwóch odcinków dróg powiatowych. Wartość inwestycji: 3 937 246,52 zł.

W odbiorze dróg Powiat Tomaszowski reprezentował Dariusz Czop - Członek Zarządu Powiatu.

- 30 czerwca 2024 r. w Pawłówece odbył się XIV Powiatowy Przegląd Dorobku Artystycznego i Kulinarnego Kół Gospodyń Wiejskich.

Przegląd to doskonała okazja, by docenić i promować działalność Kół Gospodyń Wiejskich, które odgrywają kluczową rolę w zachowaniu i przekazywaniu dziedzictwa kulturowego naszego regionu. To także świetna okazja do integracji społecznej, wymiany doświadczeń i wspólnej zabawy.

- 30 czerwca 2024 r. Koło Gospodyń Wiejskich Brzezianianki w Brzezinach zorganizowało spotkanie w ramach realizowanego projektu pn. „Danie Wspólnych Chwil”.

Program Fundacji Biedronka realizuje ideę posiłków wspólnotowych dla osób starszych zagrożonych samotnością.

Fundacja zaprosiła do udziału w nim Kół Gospodyń Wiejskich, których zadaniem jest organizowanie cyklicznych spotkań dla seniorów przy wspólnym stole. Fundacja Biedronki finansuje zakup produktów potrzebnych do przygotowania posiłków.

„Taka się już śpiewająca urodziłam ...”

Marianna Gumiela – córka Ewy i Macieja Kudybów, urodziła się 24 czerwca 1919 roku we wsi Szarowola, położonej na zachód od Tomaszowa Lubelskiego. Jak sama wspominała: *Od młodości pasłam krowy. Zazula kukąta, a ja śpiewałam: Zazuli, lasowi, dziewczynom, chłopakom. Było nas w domu czworo: trzy siostry i jeden brat. Jak byłam mała, zimą, wchodziłam za piec i słuchałam jak śpiewają prządki lub pierzaczki. Szarowola - duża wieś, cztery kilometry. Zimą wybierano dużą chatupę na tańce, jeden grał na organce, inni tańczyli; weselo było. Ukończyłam cztery klasy szkoły podstawowej. Miałam 22 lata jak wyszłam za mąż. Lubię śpiewać. Do dziś śpiewam. Mam sześciu synów i jedną córkę. Dzieci, jak ich siedmioro – wszyscy muzykalni. Śpiewać to dla mnie potrzeba, lubię to. Lubię przyśpiewki smutne i wesole, weselne. Czasami na weselach, podczas mojego śpiewania orkiestra stawiała. Do śpiewania jestem pierwsza, ale już nie te siły i zdrowie nie pozwala. Takiej melodii już się nie wyda jak za młodu. W naszym domu wszyscy śpiewali, szczególnie tato. Naśpiewałam się dzieciom brata, siostry i swoim; byłam najmłodsza. Przypominam sobie, jak z jedną kobietą pasłam krowy; ona była macochą. Kiedy zaśpiewałam piosenkę o macosze, to się aż popłakała. I teraz chce mi się śpiewać; przy kuchni, przy garnkach, w polu. Taka się już śpiewająca urodziłam*

Marianna Gumiela,
fot. archiwum rodzinne

nie zawsze dał możliwości. W związku z tym, niektórzy utalentowani, nie są w stanie wyjść o własnych siłach poza ramy przysłowiowego Janka muzykanta i mogą sobie co najwyżej pośpiewać przy pasaniu krów lub przy garnkach. Ale i oni mają swoje małe szczęścia – chociażby – Festiwal w Kazimierzu nad Wisłą, który rokrocznie, gromadzi na Rynku Wielkim takich właśnie muzykujących Janków i śpiewające Marysie. Wymyślili przed laty ten Festiwal ludzie, nie tylko rozumiejący znaczenie kultury ludowej, ale także potrzeby duchowe niespełnionych artystów. A ci artyści – wirtuozi samoucy – są bezgranicznie szczerzy i wzruszający, kiedy stają na deskach

„Taka się już śpiewająca urodziłam” – mówi o sobie p. Gumielowa – i właściwie niewiele można dodać do tych prostych słów. Jeśli ktoś się „TAKI” urodził, to już „TAKI” jest! (pisała o niej p. Zdzisława Kapica): „Mój profesor malarstwa w liceum plastycznym zawsze mówił: *Artystą się człowiek rodzi, a nie zostaje.* Tylko, że Pan Bóg dając talent,

zdeteminowani wewnętrzną potrzebą, zobligowani namowami i usztywnieni tremą, godni w przyjmowaniu sukcesów i porażek, szczęśliwi, że są tacy, którzy ich słuchają i szanują. Bo jakże nie szanować tych popękanych, spracowanych dłoni, pokrytych przedwczesnymi zmarszczkami twarzy, czy dygocących ze strachu lub wieku kolan? Każdemu z nas dano w krótszą lub dłuższą dzierżawę jakieś miejsce na ziemi i każdy z nas, ma na nim własną rolę do spełnienia. Bywa więc tak, że skromni ludzie stają się zaczątkiem wielu wspólnych zdarzeń. Myślę, że tak właśnie jest w przypadku pani Gumielowej”.

Drobna, skromna osoba urodziła i wychowała na zacnych ludzi siedmioro swoich dzieci, przekazując im w wianie zamiast majątku – życiową zaradność, pracowitość, życzliwość i umiłowanie muzyki. Jej dzieci, te same cechy pieczołowicie pielęgnują i wpajają swoim dzieciom. Godzi się dodać, że oboje Gumielowie: Marianna i Władysław pochodzili z muzykalnych rodzin oraz, że Władysław Gumiela był długoletnim członkiem Zakładowej Orkiestry Dętej Klinkierni w Budach oraz kapeli ludowej z Dzierżni i pierwszym nauczycielem swoich dzieci.

Marianna Gumiela znała bardzo dużo pieśni z regionu Lubelszczyzny. Zaczęła je wykonywać na wojewódzkich przeglądach w Tomaszowie Lubelskim i Zamościu. Brała udział w spotkaniach folklorystycznych w Warszawie,

Krakowie i Płocku. Za pieśni pogrzebowe, ballady i koły-sanki, otrzymała nagrody i wyróżnienia.

Do największych jej osiągnięć należą nagrody zdobyte na Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, na którym po raz pierwszy wystąpiła w 1976 roku, zdobywając II miejsce i „Srebrną Basztę”, dwa lata później w 1978 roku zdobyła najwyższą nagrodę w kategorii solistów – I miejsce i „Złotą Basztę”, a w roku 1996 – miejsce II.

W 1997 r. Marianna Gumieła otrzymała odznakę „Zasłużony działacz kultury”. W uznaniu jej zasług dla kultury ludowej w 2000 roku uhonorowano ją Nagrodą im. Oskara Kolberga, którą odebrała z rąk ówczesnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Kazimierza Ujazdowskiego. Dokumentacje śpiewów Marianny Gumieły znajdują się w archiwach Polskiego Radia, Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, UMCS w Lublinie, Muzeum Zamojskich w Zamościu i innych. Niektóre pieśni zostały już opublikowane (w Zamościu i Lublinie), a w 1984 roku o repertuarze swojej mamy syn śpiewaczki Marian napisał pracę magisterską pt. „Repertuar folklorystyczny Marianny Gumieły”. Marianna Gumieła zmarła 12 lutego 2003 roku.

W 100. rocznicę urodzin ludowej śpiewaczki został skomponowany utwór pt.: „Sempre nella memoria di Marianna” z włoskiego znaczy „Zawsze w pamięci Marianna”, przez wnuka Marianny – kompozytora Marcina Gumiełę i wykonany po raz pierwszy w Miejskim Centrum Kultury w Bydgoszczy przez Pianopticum – małżeński duet fortepianowy Agatę Nowakowską-Gumiełę i Tomasa Gumiełę, nauczycieli akademickich.

Marianna Gumieła, wybitna śpiewaczka ludowa z Roztocza wraz z mężem Władysławem grającym na bębnie w kapeli ludowej, przekazali swoim siedmiorgu dzieciom miłość do muzyki. Zapracowała ona w ten sposób, że niemal wszystkie dzieci i ich małżonkowie są pedagogami i zajmują się zawodowo różnymi formami muzyki. Kolejne II pokolenie to w dziewięćdziesięciu procentach czynni muzycy grający w filharmoniach, pedagodzy oraz wykładowcy wyższych uczelni muzycznych, posiadający w większości również małżonków wykształconych muzycznie. Obecnie III pokolenie rodziny Gumiełów także zainteresowane jest muzyką – wielu prawnuków Mariany kształci się w szkołach muzycznych I i II stopnia. Wśród całej trzypokoleniowej rodziny na dzień dzisiejszy 40 osób zajmuje się muzyką. Są wśród nich wokaliści, skrzypkowie, altowiolistki, pianiści, wiolonczeliści, gitarzyści, akordeoniści, saksofoniści, trębacz, waltorniści, organiści, klawesyniści, a także dyrygenci, kompozytorzy, autorzy tekstów piosenek i choreografowie.

Inicjatorem utworzenia Izby Pamięci ludowej śpiewaczki był najmłodszy syn Marianny Gumieły – Sylwester, który jest właścicielem siedliska, zamieszkiwanego kiedyś przez rodzinę Gumiełów. W 2019 roku, w 100. rocznicę urodzin Marianny Gumieły zostało utworzone Stowarzyszenie im. Marianny Gumieły – Powrót do źródeł. Jego członkowie to najbliższa rodzina Marianny.

Głównym zadaniem stowarzyszenia jest wspieranie działań zmierzających do poznania historii, kultury, obyczajów i tradycji naszego regionu oraz działalności wybitnej, ludowej śpiewaczki z Roztocza. Zadania te realizowane będą w oparciu o utworzenie i prowadzenie „Izby Pamięci” im. Marianny Gumieły i Muzeum Wsi w Suminie. Aby stworzyć warunki do realizacji powyższych celów, w sierpniu 2021 r. rozpoczęty został generalny remont drewnianej chałupy z przeznaczeniem na Izbę Pamięci. Wymienione zostały podwaliny, konstrukcja całego dachu i stropu, instalacja elektryczna i wodna. Wszystkie te działania zostały przeprowadzone we własnym zakresie i z pomocą wolontariuszy.

Na terenie siedliska w Suminie przebiegały prace remontowe, a my jednocześnie pisaliśmy projekty o dofinansowanie naszych działań. Po wielu wcześniejszych bezskutecznych próbach okazało się, że nasza oferta zadania publicznego złożona na podstawie Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021–2023 NOWE FIO – edycja 2023 znalazła aprobatę i otrzymaliśmy dotację na realizację zadania pod nazwą „Powrót do źródeł”. Całe obszerne zadanie składało się z trzech odrębnych działań:

1. Warsztatów wokalnych dla dzieci i młodzieży, inspirowanych młode pokolenie do pielęgnowania lokalnego folkloru i tradycji (przygotowujących jednocześnie do Festiwalu Folklorystycznego), które odbywały się w maju, czerwcu i lipcu w pięciu Gminnych Ośrodkach Kultury (Tarnawatce, Krynicach, Podhorcach, Rachaniach i Jarczowie). Warsztaty prowadzili instruktorzy: Sylwester Gumieła i Aleksandra Wołoszyn – Banaś.
2. Uroczystym otwarciu „Izby Pamięci im. Marianny Gumieły” w dniu 25 czerwca 2023 r.
3. Zorganizowaniu I Regionalnego Festiwalu Folklorystycznego im. Marianny Gumieły w dniu 6 sierpnia 2023 r. na terenie siedliska w Suminie. W Festiwalu tym wzięli udział soliści i zespoły śpiewacze z ośmiu gmin powiatu tomaszowskiego (ogółem 23 podmioty). Zadaniem każdego uczestnika było wykonanie jednej pieśni z repertuaru Marianny Gumieły i drugiej dowolnej z naszego regionu.

W 2023 roku otrzymaliśmy również dotację z Euroregionu Roztocze w związku z realizacją zadania publicz-

nego „Obywatelskie Roztocze. Działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i promocji Roztocza” sfinansowanego przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWE FIO na lata 2021–2030, na opracowanie i wydanie śpiewnika z pieśniami z repertuaru Marianny Gumieli. Realizację tego zadania rozpoczęliśmy w lipcu, aby publikacja ze zbiorem pieśni była dostępna na I Regionalnym Festiwalu im. Marianny Gumieli.

Uczestnicy powyższych wydarzeń kulturalnych mieli możliwość zwiedzania Izby Pamięci im. Marianny Gumieli, wpisania się do Księgi Gości i Księgi Pamięci, wypełnienia Quizu wiedzy o Mariannie Gumieli oraz otrzymania wydanej specjalnie na tę okazję przez nasze stowarzyszenie publikacji o Izbie Pamięci w Suminie. Izba Pamięci, składa się z dwóch pomieszczeń – obszernej izby, gdzie umieszczona jest ekspozycja stała, poświęcona Mariannie Gumieli, przedstawiająca jej dorobek artystyczny, kącik Mieczysława Kosza (wybitnego niewidomego, tragicznie zmarłego pianisty jazzowego, zaprzyjaźnionego z rodziną Gumielów) oraz zdjęcia ze zbiorów rodzinnych mieszkańców wsi Sumin. W tej części znajduje się również ekspozycja instrumentów muzycznych Rodziny Gumielów oraz niektóre eksponaty związane z wyposażeniem dawnego wiejskiego domu i życiem codziennym jego mieszkańców. Drugie pomieszczenie jest aranżacją pokoju, w którym zamieszkiwała Marianna Gumiela.

Organizując inaugurację Izby Pamięci, wystaliśmy z prośbą o przybycie i wystąpienie w charakterze prelegenta. Niestety termin ten pokrywał się z terminem 57. Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu, na którym od lat jest jurorem. W zamian za to Pan Profesor wysłał do nas list, który został uroczysto odczytany podczas inauguracji. W liście tym czytamy: *Otwarcie Izby Pamięci im. Marianny Gumieli w 104. rocznicę urodzin jest dobrym, symbolicznym ale i kulturowo znaczącym pretekstem do upamiętnienia Jej zasług. A są one rozległe – przede wszystkim kulturowe ale i społeczne. I nie chodzi tu tylko o to jak pięknie śpiewała – to zostało docenione poprzez liczne nagrody i wyróżnienia. W moim przekonaniu chodzi przede wszystkim o to, co śpiewała. Śpiewem opowiadała o życiu własnym i swojej „małej ojczyzny”. I ta właśnie funkcja – budowania tożsamości kulturowej regionu ale i również tożsamości narodowej, poprzez zachowanie i prezentację pieśni ludowych jest nie do przecenienia, szczególnie gdy patrzymy na to ze współczesnej perspektywy. Marianna Gumiela jest bo-*

wiem z kręgu tych osób, które możemy śmiało włączyć do wąskiej grupy najważniejszych narodowych depozytariuszy kultury polskiej...

Tradycja ludowego śpiewu i muzykowania jest cenną i istotną częścią polskiego niematerialnego dziedzictwa kulturowego, która nie może zostać zaprzepaszczone w nowych warunkach cywilizacyjnych. Stanowi ona bowiem o tożsamości lokalnej, regionalnej i ogólnonarodowej. Jednocześnie cieszy fakt, że zainteresowanie pielęgnowaniem tradycyjnego śpiewu i muzykowania jest wśród młodego pokolenia. Takim przykładem jest Natalia Kowalska – instruktorka śpiewu i tańca Zespołu „Roztocze” z Tomaszowa Lubelskiego, która na uroczystym otwarciu Izby Pamięci wykonała pieśń z repertuaru Marianny Gumieli „Oj lulaj, lulaj”. Kolejną taką osobą jest Aleksandra Wołoszyn-Banaś, która prowadzi zespoły śpiewacze w Gminie Jarczów i Narol, sama zaś jest laureatką II Nagrody podczas Festiwalu w Kazimierzu w 2023 roku. Pani Ola prowadziła również warsztaty wokalne zorganizowane przez nasze stowarzyszenie, przygotowując dzieci i młodzież do uczestnictwa w I Regionalnym Festiwalu Folklorystycznym im. Marianny Gumieli, na którym również sama wystąpiła, a także wspomniana wcześniej Natalia Kowalska. Na festiwalowej scenie, wybudowanej na ten czas na terenie siedliska przez gospodarza, zaprezentowało się 8 solistów dziecięcych i młodzieżowych, 7 solistów dorosłych oraz 7 zespołów śpiewaczych z terenu naszego powiatu. Chociaż występy miały charakter przeglądu, jury (w skład którego weszły dzieci Marianny Gumieli) przyznało 7 wyróżnień. Otrzymali je: Gabriela Biermacka, Karolina Czyż i Miłosz Baraniak w kategorii dzieci i młodzieży; Natalia Kowalska, Maria Smołąg i Aleksandra Wołoszyn-Banaś w kategorii solistów dorosłych oraz zespół śpiewaczy „Szarowolanki”.

W trakcie wydarzenia można było odwiedzić stoiska wystawiennicze hafciarstwa i rękodzieła artystycznego, galerię obrazów oraz posmakować produktów pszczelarских. Wyjątkową atrakcją była obecność Grupy Rekonstrukcji Historycznej Ludności Cywilnej Tomaszów Lubelski, która wspólnie z Tomaszowskim Szwadronem im. I Pułku Kawalerii Korpusu Ochrony Pogranicza, za pomocą żywego obrazu, wprowadziła obecnych w klimat dawnego życia na wsi. Dla wszystkich obecnych, zarówno artystów i publiczności Koło Gospodyń Wiejskich w Suminie przygotowało poczęstunek. Na zakończenie Festiwalu organizatorzy podziękowali wszystkim, którzy zaangażowali się w pomoc w przygotowanie tego wydarzenia kulturalnego oraz zaprosili wszystkich do Sumina na kolejny Festiwal, który odbędzie się 7 lipca 2024 roku.

Autor: Barbara Gumiela

Występy podczas I Regionalnego Festiwalu Folklorystycznego im. Marianny Gumiełi w dniu 6 sierpnia 2023 r. fot. Monika Szczepaniuk

Goście podczas zwiedzania Izby Pamięci im. Marianny Gumiełi, fot. Rafał Gumiełi

Uroczyste otwarcie Izby Pamięci im. Marianny Gumieli w dniu 25 czerwca 2023 r., fot. Rafał Gumiela

I posiedzenie VII kadencji Rady Powiatu Tomaszowskiego

6 maja 2024 roku odbyło się I posiedzenie VII kadencji Rady Powiatu Tomaszowskiego.

Dziewiętnastu nowych Radnych złożyło uroczyste ślubowanie, rozpoczynając swoją służbę dla dobra naszego powiatu.

Następnie wybrano prezydium Rady.

Witold Pitura został Przewodniczącym Rady, a Agata Niedziółka i Aleksandra Wołoszyn - Banaś zostały Wiceprzewodniczącymi.

Na stanowisko Starosty Tomaszowskiego ponownie został wybrany Henryk Karwan, a jego zastępcą Jarosław Korzeń, który będzie pełnił funkcję Wicestarosty po raz drugi.

Pozostałymi Członkami Zarządu Powiatu Tomaszowskiego zostali: Dariusz Czop, Wiesław Cielica oraz Wojciech Baj.

Aleksandra Wołoszyn - Banaś
- Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu

Henryk Karwan - Starosta

Dariusz Czop - Członek Zarządu

Tadeusz Suski - Radny Powiatu

Małgorzata Bryk - Radna Powiatu

Robert Kuźniarz - Radny Powiatu

Mirosław Fus - Radny Powiatu

Agata Niedziółka - Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu

Paweł Mroczkowski - Radny Powiatu

Jarosław Korzeń - Wicestarosta

Anna Kijko - Radna Powiatu

Andrzej Kaczor - Radny Powiatu

Leszek Kołodziej - Radny Powiatu

Piotr Cymbała - Radny Powiatu

Aneta Tywoniku - Małysz - Radna Powiatu

Witold Pitura - Przewodniczący Rady Powiatu

Jan Kowalczyk - Radny Powiatu

Wiesław Cielica - Członek Zarządu

Wojciech Baj - Członek Zarządu

Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną

16 maja 2024 roku ulicami Tomaszowa Lubelskiego przeszedł niezwykle marsz, który był wyrazem wsparcia i solidarności z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie z okazji Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną.

Wspaniała atmosfera, pełna radości i uśmiechów, towarzyszyła wszystkim uczestnikom, którzy z dumą nieśli flagi oraz transparenty, podkreślając wartość i godność każdej jednostki w naszym społeczeństwie.

Ten marsz nie tylko podkreślał potrzebę szacunku i równego traktowania osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi, ale także stanowił wyraz naszej determinacji w budowaniu bardziej otwartego, tolerancyjnego i wspierającego środowiska dla wszystkich.

Była to doskonała okazja do budowania świadomości społecznej oraz promowania inkluzji i akceptacji.

W tym szczególnym marszu Powiat Tomaszowski reprezentowali: Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski Jarosław Korzeń - Wicestarosta i Grażyna Murjas - Skarbnik Powiatu

PRAWA KONSUMENTA

Niezgodność towaru z umową

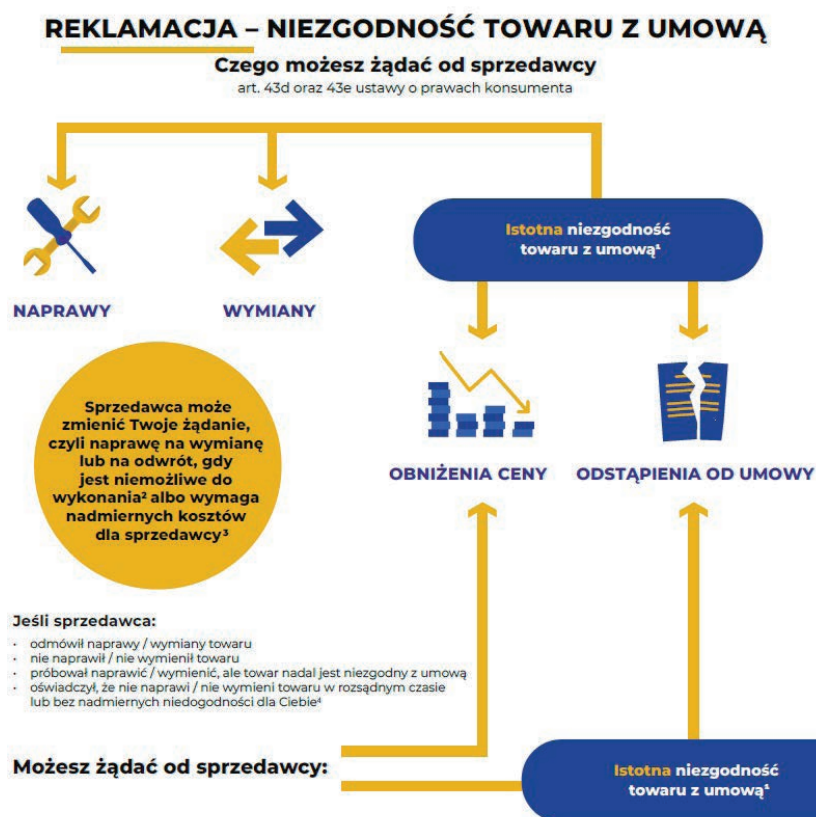
To podstawa jednej z dwóch możliwych dróg składania reklamacji przez konsumenta – obok gwarancji.

Niezgodność towaru z umową to tryb dochodzenia odpowiedzialności od przedsiębiorcy w związku z ujawnionym brakiem zgodności towaru z umową. Jeżeli konsument składa reklamację na tej podstawie, podmiotem odpowiedzialnym jest sprzedawca i to do niego należy skierować pismo reklamacyjne. Dane sprzedawcy znajdują się m.in. na paragonie fiskalnym, który kupujący powinien otrzymać wraz z towarem.

Niezgodność towaru z umową jest ustawowo uregulowanym sposobem dochodzenia roszczeń. **Sprzedawca nie może odmówić przyjęcia reklamacji**, jeżeli nie wynika to wprost z przepisów.

Jeżeli kupiony towar jest niezgodny z umową, konsument może złożyć reklamację, w której określi swoje żądanie dotyczące doprowadzenia towaru do stanu zgodności z umową – przez naprawę lub wymianę – lub zwrotu całości bądź części wpłaconych środków – przez obniżenie ceny lub odstąpienie od umowy.

Reklamacja. Czego możesz żądać od sprzedawcy

Podstawa prawna

art. 2 pkt 4a oraz art. 43a i nast. ustawy o prawach konsumenta

Warto pamiętać

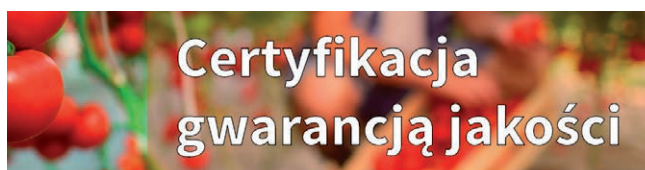
Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu niezgodności z umową jest obowiązkowa i dotyczy wszystkich towarów.

Powiatowy Rzecznik Konsumentów
w Tomaszowie Lubelskim
tel. 846641252

Certyfikacja gwarancją jakości

Certyfikacja stała się jednym z kluczowych elementów zapewnienia jakości i bezpieczeństwa. Jednak co dokładnie oznacza certyfikacja i dlaczego ma wpływ na konsumentów docelowych?

Certyfikacja to proces, w którym niezależna jednostka (taka jak Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.) ocenia zgodność produktu, procesu lub usługi z określonymi normami lub standardami. Ten proces

jest szczególnie istotny w dziedzinach, takich jak żywność, leki, materiały budowlane czy rolnictwo, gdzie bezpieczeństwo i jakość są priorytetem.

Warto także pamiętać, że certyfikacja to nie tylko jednorazowa oznaka jakości, ale także zobowiązanie do stałego doskonalenia. Certyfikowane przedsiębiorstwa muszą regularnie poddawać się audytom i kontrolom, aby potwierdzić utrzymanie wysokich standardów.

Na rynku można znaleźć bogatą ofertę certyfikacji zarówno systemów zarządzania, jak i wyrobów. Ostatnia decyzja o przystąpieniu do certyfikacji, a także wyborze na jakie znaki lub systemy firma będzie się certyfikować, powinna być podjęta w oparciu o kilka istotnych elementów:

- rodzaje ofertowanych produktów czy usług,
- wymagania prawne dotyczące prowadzonej działalności,
- trendy rynkowe,
- działania wspierające przewagi konkurencyjne,
- wymagania narzucane przez kontrahentów, podwykonawców, partnerów biznesowych.

**Oczywiście zawsze należy wziąć pod uwagę indywidualne potrzeby i możliwości prowadzonej działalności. Niemniej powyższe punkty można uznać za uniwersalne wskazówki.*

Czy certyfikaty są tylko dla największych graczy?

W Polsce ok. 98% gospodarstw rolnych to małe gospodarstwa rodzinne. Czy ich wielkość równa się z brakiem możliwości uzyskania znaków jakości? Oczywiście nie. Jako jednostka certyfikująca zapraszamy wszystkich, którzy mają chęć podjęcia się procesu certyfikacji, niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa.

Tak jak to zostało wspomniane, oferta certyfikacji na ogólnie rozumianym rynku jest niezwykle bogata i obejmuje prawdopodobnie każdą branżę, dlatego w tym artykule skupimy się na możliwościach dla ogólnorozumianej branży rolniczej.

Certyfikacja rolnictwa ekologicznego (Euroliść) oznacza, że produkty są uprawiane z poszanowaniem środowiska oraz dobrostanem zwierząt, a zakres certyfikacji obejmuje każdy etap: produkcję, przygotowania, przechowywanie, transport i dystrybucję. Certyfikacja wspiera przedsiębiorców, którzy podążają za eko-trendem, co przykuwa uwagę klientów świadomych ekologicznie.

Certyfikacja Integrowanej Produkcji roślin najlepiej sprawdzi się w gospodarstwach, które nie są w stanie spełnić wszystkich wymagań rolnictwa ekologicznego, ale również kierują się troską o środowisko i możliwie najbardziej naturalne metody produkcji roślin. System ten otwiera niejedne drzwi do rozwoju.

Certyfikacja produktów nawozowych w niektórych

przypadkach jest wręcz wymaganym procesem. Niemniej certyfikaty wyrobów, nawet te dobrowolne, mogą być pomocne podczas negocjacji handlowych.

Certyfikacja żywności i pasz jako wolnych od GMO to kolejne rozwiązanie dla producentów, którzy chcą rozwiać obawy konsumentów i utwierdzić ich w zakupie żywności nie modyfikowanej genetycznie, a także nie pochodzącej od zwierząt żywionych paszami z GMO.

Certyfikacja na znak jakości Q prowadzona jest w dwóch obszarach. Czerwono-granatowy wariant znaku jakości Q jest przyznawany produktom spożywczym i oznacza, że produkty oraz zarządzanie produktem jest zgodne z kryteriami wyznaczonymi przez PCBC S.A.. Kryteria zostały opracowane w taki sposób, aby uwzględniły najważniejsze praktyki i standardy międzynarodowe.

Żółto-zielony wariant znaku jakości Q, przyznawany jest natomiast produktom nawozowym i środkiem wspomagającym uprawę roślin. Analogicznie do produktów spożywczych potwierdza on spełnienie jakościowych standardów produkcji produktów nawozowych i środków wspomagających uprawę roślin.

Dlaczego warto zainteresować się certyfikacją swoich wyrobów i usług?

W zglobalizowanym świecie, gdzie produkty często przemierzają tysiące kilometrów i podlegają różnym metodom produkcji i przetwórstwa, wspieranie producentów, którzy dbają o jakość i spełniają rygorystyczne standardy, staje się coraz ważniejsze.

Dla konsumentów, certyfikaty oznaczają bezpieczeństwo i zaufanie. Umieszczając na produkcie odpowiedni znak producent składa wiążącą obietnicę, że przeszedł rygorystyczne testy i spełnia określone standardy. Dla konsumentów to oznacza mniej zmartwień związanych z bezpieczeństwem produktu, a także większe wsparcie producentów, którzy inwestują w jakość swoich wyrobów.

POLSKIE CENTRUM
BADAŃ I CERTYFIKACJI

Chcesz dowiedzieć się więcej? Zapraszamy do kontaktu!
obsługaklienta@pcbc.gov.pl
ul. Puławska 469, 02-844 Warszawa

Jak żadna inna!

Rita zaprasza do spotkania

To, że na Roztoczu mamy wielu przedsiębiorczych ludzi raczej wiemy wszyscy. Że wśród nich są niezwyczajne kobiety, raczej też. Rita to spotkanie przedsiębiorczości, pomysłowości i siły kobiecej energii, które mieliśmy okazję poznać podczas Nocy Świętojańskiej na Żytce 22 czerwca 2024 roku. Podobno rzeczy, które robi się z miłości przynoszą najlepsze efekty. „To właśnie historia naszej Rity – chcemy się dzielić naszą miłością do kawy i... wolnością wyboru. Jak pewnie każdy z nas borykaliśmy się nie raz z sytuacją, kiedy nie wiedząc do końca, co jest wewnątrz dużego opakowania kawy zaryzykowaliśmy i nie zawsze było to „to coś”. Stąd zrodził się pomysł, żeby znaleźć rozwiązanie, które pozwoli uniknąć podobnych rozczarowań i poczucia źle zainwestowanych pieniędzy. Nawiazaliśmy współpracę z zaprzyjaźnioną palarnią kawy, wybraliśmy mieszanki, które są dla nas wachlarzem możliwości na każdą okazję i gusta. Chcemy ten wybór teraz dać naszym klientom. Można u nas kupić zestaw 10 saszetek kawy do wypróbowania, a dopiero potem kupić większe opakowanie. Wyróżnia nas również obecność 2 filiżanek na opakowaniu – dla nas to jasne, że kawa zaprasza do spotkania. W tej branży stawiamy pierwsze kroki, choć blaski i cienie biznesu znamy od wielu lat. Po debiucie na rynku lokalnym czas na szersze działania. Zapraszamy do odwiedzin na naszej stronie www.kawarita.pl i mediach społecznościowych i oczywiście podawania informacji w świat, że na Roztoczu kreatywność w biznesie nieustannie kwitnie!

Ziołowe Skarby

- późna wiosna i początek lata

Cykoria podróżnik – *Cichorium intybus* (podróżnik błękitny, podróżnik lekarski, cykoria polna, cykoria dzika).

Cykoria podróżnik występuje w Europie, w południowej Afryce i w Azji. Został też rozprzestrzeniony do obu Ameryk, a nawet do Nowej Zelandii. W Polsce występuje na terenie całego kraju. Rośnie przy drogach, na miedzach, pastwiskach, ugorach, na podłożu kamienistym ale i na glebach gliniastych.

Gorycze zawarte w soku mlecznym korzenia pobudzają i zwiększają wydzielanie soków żółdkowych i żółci oraz ułatwiają trawienie. Korzeń cykorii podróżnika działa przeciwbakteryjnie i żółciopędnie, a także słabo moczopędnie. Same kwiaty najlepiej zbierać w pełni rozkwitu i zużywać na bieżąco. Kwitnące ziele dodatkowo wzmacnia i uszczelnia naczynia krwionośne. Z uprażonych korzeni cykorii można przygotować smaczną i zdrową „kawę”. Napój działa korzystnie na układ krążenia. Ten skromny napitek zmniejsza lepkość krwi i surowicy krwi oraz obniża zdolność agregacji płytek.

Napar z ziela cykorii

Weź 1 łyżkę rozdrobnionego, kwitnącego ziela i zalej 1 szklanką wrzącej wody. Zaparzaj 30 min, Pij po 1 szklance 2 razy dziennie.

Aksamitka – *Tagetes* (żaczki, turki, byczki, szarańcza, afrykanki, kopciuszek)

Liczbę gatunków aksamitek szacuje się obecnie na ok. 60. Do Europy trafiły w 1573 roku, ale w rodzinnym Meksyku były już na długo przedtem uprawiane przez rdzenną ludność jako rośliny ozdobne. Aztecy uważali aksamitkę za roślinę świętą, posiadającą moc podtrzymywania życia. Do dziś w Meksyku aksamitki darzone są wielką estymą i służą do ozdabiania kościelnych ołtarzy. Aksamitki to cenne, bardzo łatwe w uprawie rośliny lecznicze. Prawdziwie egalitarne, dostępne nie tylko dla szczęśliwych posiadaczy ogrodu, ale również i dla tych, którzy dysponują jedynie skrzynką kwiatową. Każdy z nas może mieć je na wyciągnięcie ręki i korzystać z ich szczodrości. Surowcem zielarskim są liście, sam kwiatostan lub całe kwitnące ziele aksamitki zbierane na początku kwitnienia. Najcenniejsze są świeże, prosto z ogrodu. Możemy też część surowca ususzyć. Zrób to w miejscu ciemnym, przewiewnym, w temperaturze nieprzekraczającej 35 stopni. Największy rozgłos aksamitka zyskała dzięki dużej zawartości żółtego barwnika-luteiny (u niektórych odmian nawet 20mg na 1g suchej masy) i zeaksantyny. To prawdziwe roślinne złoto. Najbogatsze w nią są kwiaty o kolorze pomarańczowo-brązowym. To właśnie z nich przemysł farmaceutyczny produkuje suplementy diety wspomagające wzrok. Luteina jest nierozpuszczalna w wodzie, natomiast dobrze roz-

puszcza się w tłuszczach i alkoholu. Jeżeli aksamitki trafią do waszej kuchni, najkorzystniej będzie spożywać je w towarzystwie dobrych olejów tłoczonych na zimno, co zwiększy jej biodostępność. Możesz dodawać je do zup, sosów, sałatek- nadadzą im cytrusowego smaku z lekką nutą goryczy, którą skrywa dno kwiatowe.

Wyciąg olejowy z kwiatów aksamitki

Weź szklankę rozdrobnionych, świeżych kwiatów, umieść w słoju i zwilż lekko spirytusem. Pozostaw pod przykryciem na 30min. Następnie zalej 3 szklankami oleju rafinowanego, podgrzanego do temperatury 60 stopni. Potrząśnij lekko naczyniem w celu pozbycia się pęcherzyków powietrza. Zakręć słoik i odstaw na miesiąc w miejsce ciemne, w temperaturze pokojowej. Codziennie mieszaj naczyniem. Przeceń do butelki z ciemnego szkła. Zażywać 2 razy dziennie po 1 łyżce lub dodawać do potraw.

Co ciekawe, po wchłonięciu luteina gromadzi się w największym stężeniu przede wszystkim w soczewce oka i centralnej części siatkówki-plamce żółtej. Tam gdzie jest najbardziej potrzebna. Z zawartych w aksamitkach ksantofili płynie dużo więcej pożytków. Zmniejszają ryzyko wystąpienia miażdżycy i choroby niedokrwiennej serca. Obniżają poziom cholesterolu. W badaniach epidemiologicznych stwierdzono, że u osób z najwyższymi poziomami luteiny w surowicy krwi znacząco spada niebezpieczeństwo choroby wieńcowej.

Orzech włoski-Juglans regia

Piękne drzewo zrzucające liście, o potężnym pniu i dużych rozpostartych gałęziach tworzących rozłożystą koronę, dorasta do 30 metrów wysokości. Kwitnie w kwietniu i maju, owocem jest pestkowiec, zwany orzechem. Zewnętrzna łupina owocu mięsista, zielona, po dojrzeniu czarnieje i odpada. Surowcem zielarskim jest liść orzecha włoskiego. Należy przestrzegać podstawowej zasady przy zbiorze liści z drzew rosnących, aby zrywać tylko tyle liści, aby nie osłabić i nie zdeformować drzew. Należy pamiętać, że drzewo ma żyć dalej w dobrym stanie i w przyszłym roku lub w następnych latach też zaistnieje potrzeba pozyskania liści. Suszymy w za-

cienionym i przewiewnym miejscu. W suszarce ogrzewanej nie przekraczamy 30 stopni. Po wysuszeniu liście orzecha włoskiego powinny zachować jasnozieloną, naturalną barwę i przyjemny, charakterystyczny zapach.

Orzech włoski był już znany w starogreckiej i rzymskiej medycynie. Liście orzecha wykazują działanie przeciwkrwotoczne (hamują drobne krwawienia z uszkodzonych naczyń włosowatych), ściągające, bakterio- i grzybobójcze, przeciwzapalne, obniżają poziom cukru i poziom cholesterolu we krwi, poprawiają przemianę materii. Odwary z liści orzecha stosowane są w przewlekłych nieżytach żołądka i jelit, w biegunkach i jako środek powstrzymujący krwawienia z przewodu pokarmowego. Zewnętrznie stosuje się je w schorzeniach skórnych, podrażnieniach skóry, zaczerwienieniach, trądziku i opryszczce, zapaleniu ropnym skóry, nadmiernym poceniu się stóp.

Olej uzyskiwany z nasion jest wykorzystywany w przemyśle spożywczym, kosmetycznym.

Napar z liści orzecha włoskiego

1 łyżkę rozdrobnionych liści zalać 2 szklankami wrzącej wody i pozostawić pod przykryciem przez 10 minut. Przeceń, pić po 0,5 szklanki 3 razy dziennie w nieżytach przewodu pokarmowego, w biegunce, w lekkich zatruciach pokarmowych, w krwawieniach w przewodzie pokarmowym. Zewnętrznie tak przygotowany napar można stosować do okładów w powierzchniowych zapaleniach skóry, trądziku, liszajach. Napar pomaga przy egzemie i opryszczce. Stosowany jest do obmywań, irygacji, płukanek i nasiadówek w chorobach skórnych, żyłakach odbytu i podudzi, zapaleniu pochwy i sromu.

Olej orzechowy stosuje się do ekstrakcji najcenniejszych olejków kwiatowych. Drewno orzecha włoskiego jest cenione ze względu na twardość i trwałość. Wyrabia się z niego piękne meble i drobne przedmioty ozdobne.

Źródła:

- 1) Mateusz Emmanuel Senderski „Prawie wszystko o ziołach i ziołolecznictwie” Podkowa Leśna 2017r.
- 2) Ruta Kowalska „O czym szumią zioła” Wydanie II, zmienione. Grabowo 2021r.
- 3) Łukasz Łuczaj „Dzikie rośliny Jadalne” Wydanie II, poszerzone. Chemigrafia 2004r.
- 4) Patrycja Machatek „Magia polskich ziół” Znak Koncept Kraków 2022r.

Tekst: Edyta Kuźniarska Ziołowe Skarby. Absolwent SGGW na kierunku „Rośliny i surowce roślinne dla zdrowia właściwości i zastosowanie w Warszawie. Uczestnik kursu Zielarz-Fitoterapeuta w Instytucie Zielarstwa Polskiego i Terapii Naturalnych w Warszawie.

Turysta Poleca

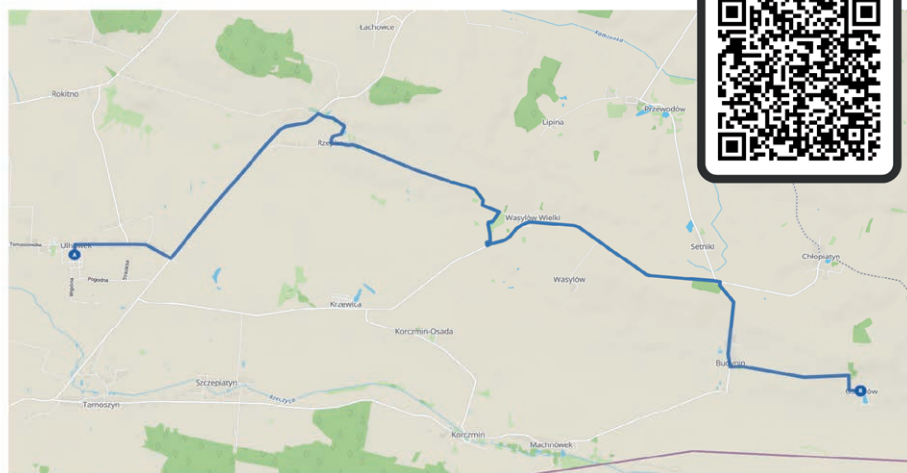
Trasa rowerowa z Ulhówka do Oserdowa

Sławomir Litkowiec - Przewodniczący Rady Gminy Ulhówek, absolwent prawa, mieszkaniec Żernik. Regionalista i publicysta, autor kilkunastu artykułów o tematyce historyczno-regionalnej. Miłośnik dwóch kółek.

Serdecznie zapraszam Państwa czytelników do odwiedzenia i poznania pięknej, aczkolwiek niedocenianej pod względem turystycznym gm. Ulhówek, mojej „małej ojczyzny”. Obszar ten, był niegdyś prawdziwym tygłem narodowościowym i wyznaniowym. Burzliwa historia tego skrawka Polski, okrutnie obeszła się z dorobkiem minionych pokoleń. Jedynym śladem po bogatej przeszłości, są liczne zabytki od prehistorycznych, poprzez średniowieczne, po czasy nowożytne. Trasa rowerowa z Ulhówka do Oserdowa (ok. 18 km), którą chciałbym Państwu zaproponować, wiedzie południowym skrajem Grzędy Sokalskiej. Na niektórych odcinkach należy przejechać przez drogi z płyt betonowych lub też gruntowe, ale te niedogodności zrekompensują wspaniałe widoki na Grzędę Sokalską, Równinę Bełską i Roztocze oraz bogactwo tutejszej przyrody. Podróż rozpoczynamy w centrum Ulhówka i udajemy się główną ulicą Tomaszowską w kierunku wschodnim. Po przejechaniu kilkuset metrów mijamy przydrożną kapliczkę św. Antoniego, która stoi przy dawnej drodze do dworu. Dojeżdżamy do skrzyżowania i Rzeplinka Osady, po czym skręcamy w lewo, aby po przejechaniu ok. 3 km zawitać do Rzeplina. Centralne miejsce w tej wsi zajmuje kościół p.w. św. Jana Chrzciciela wzniesiony w latach 1797-98. Parafia rzym-

"Turysta poleca": Sławomir Litkowiec - trasa rowerowa z Ulhówka do Oserdowa

skokatolicka w Rzeplinie, jest najstarszą na terenie gminy (1403 r.). W pobliżu Rzeplina, jednak już na gruntach sąsiedniej Krzewicy, znajduje się domniemane grodzisko średniowieczne, dawniej zwane „Lubiją”. Od kościoła udajemy się na południe, jadąc obok świetlicy znajdziemy rozwidlenie drogi, gdzie kierujemy się na lewo w stronę Wasylowa Wielkiego. Na końcu Rzeplina mijamy zarośnięty cmentarz prawosławny i dawną granicę Cesarstwa Rosyjskiego i Monarchii Austro Węgier. Wjeżdżamy początkowo na drogę z betonowych płyt, która kończy się gruntowym traktem. Otacza nas bezkres pól, a widok i otwarta przestrzeń zapiera dech w piersiach. W tym miejscu warto przystanąć, odwrócić się za siebie i podziwiać krajobraz. Po ok. 2 km jesteśmy w Wasylowie Wielkim, gdzie również góruje kościół parafialny p.w. św. Anny z 1897 r. Na czynnym cmentarzu, znajduje się szereg kamiennych nagrobków

z warsztatów bruśnieńskich, kwatery żołnierzy gen. Hallera izbiortowej. Kierujemy się na południe do drogi powiatowej. Dalsza wędrowka poprowadzi nas na wschód w stronę Budynina. Tuż za zabudowaniami Wasylowa na lewo wśród pól, stoi murowana kapliczka św. Anny. Wzniesiona została na przełomie XVIII/XIX w., w miejscu poprzedniej drewnianej. W doroczne uroczystości odpustowe, odbywają się procesje do kapliczki z kościoła parafialnego. Przy tym obiekcie mają miejsca modlitwy i błogostwieństwa wody z bijącego tu źródła, którą wierni zabierają do domów. Kolejnym etapem trasy jest wspomniany Budynin, oddalony ok. 4 km, z wyjątkowo cennymi zabytkami, jakimi są drewniana cerkiew greckokatolicka z 1887 r., XIX wieczna dzwonnica, figura św. Floriana i archaiczny, tajemniczy kamienny krzyż. Pod Budyninem, od strony północnej znajduje

się punkt widokowy, z którego możemy zobaczyć historyczną stolicę dawnego księstwa, a później województwa Bełz. Od monumentalnej cerkwi w Budyninie, udajemy się na południe i po ok. 100 m, skręcamy w lewo w drogę z betonowych płyt, do naszego celu - Oserdowa. Przez całą trasę podziwiamy przepiękne widoki rozpościerające się na stronę Ukraińską. Oserdów, to miejscowość położona na skraju Grzędy Sokalskiej z Równiną Bełską, tuż przy granicy z Ukrainą. Kryje w swoim centrum zarośnięty i zaniedbany staw. Bijące tu źródła dają początek jednemu z dopływów rzeki Ruczycy. W Oserdowie zachowały się przedwojenne, drewniane domy po dawnych mieszkańcach, których w 1939 r. naliczono tu 520. Dzisiaj wieś liczy tylko 8 mieszkańców. Ciekawymi zabytkami są: krzyż żeliwny misternej roboty, cmentarz greckokatolicki z wieloma nagrobkami i znajdującym się w jego obrębie ziemnym kopcu, który według

podaj został usypany podczas II wojny światowej, jako symbol wolnej Ukrainy. Na północ od cmentarza zlokalizowany jest starożytny kurhan ziemny z kamienną figurą Maryi na cokole zdatą 1871 r. Zkop-

ca rozpościera się widok na Betz, kominy kopalni węgla i elektrowni na Ukrainie. Dawniej, przy trakcie betskim w Oserdowie, znajdowała się karczma „Warszawianka”, która przyjmowała gości. Po kar-

czmie nie ma już śladu, ale gościnność pozostała. Jest ona wizytówką mieszkańców gm. Ułhówek.

Sławomir Litkowiec

Trasa rowerowa Tomaszów Lubelski – Łaszczówka – Ruda Żurawiecka – Brzeziny – Narol – Rezerwat Przyrody Minokąt - Rogowe Kopce – Tomaszów Lubelski

Długość trasy: 51,2 km czas podróży szacowny jest na ok 4-4,5 godzin.

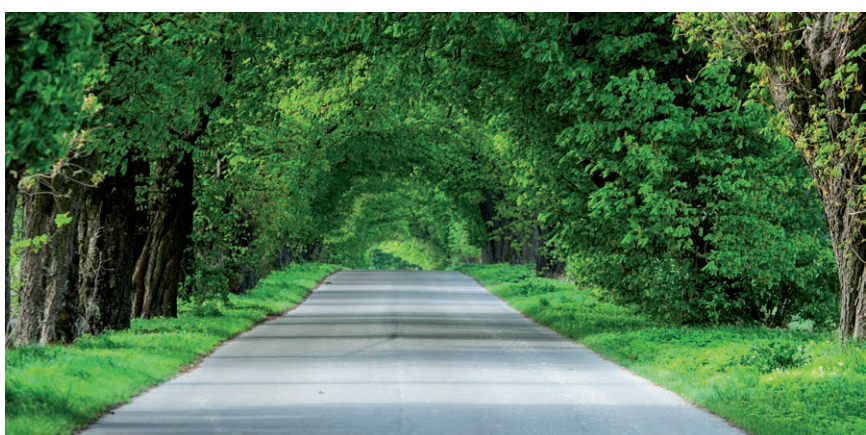
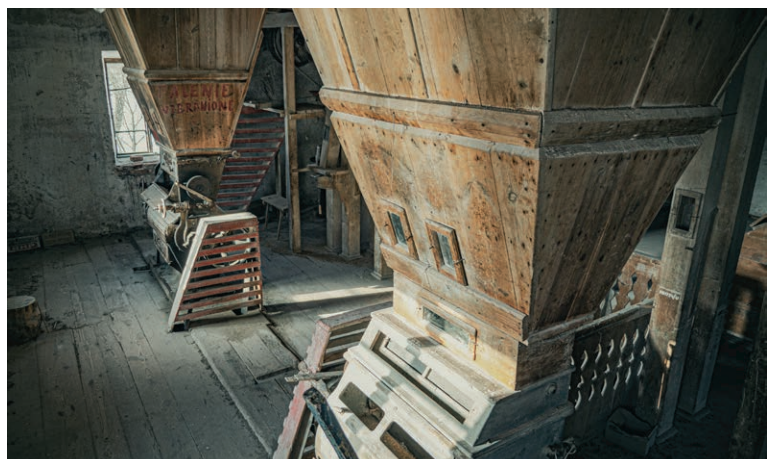
Chciałbym zaproponować Czytelnikom trasę rowerową po moich ulubionych miejscach na południe od Tomaszowa Lubelskiego. Trasa liczy około 51 km długości. Startujemy z Tomaszowa Lubelskiego i kierujemy się w kierunku wsi Łaszczówki, która w XVII wieku była miastem i nosiła nazwę Nowy Łaszczów. Została ona założona przez Floriana Łaszczę-Nieledewskiego. Jednak z uwagi na bliskie sąsiedztwo z nowopowstałym miastem Tomaszów Lubelski należącym do Ordynacji Zamojskiej, niemożliwy był jej dalszy rozwój. Przejeżdżając przez Łaszczówkę na rozwidleniu dróg skręcamy w prawo i jedziemy drogą otoczoną z obu stron stawami. Ja zawsze zatrzymuje się w tym miejscu i podziwiam widoki. Stawy w Łaszczówce pięknie wyglądają o zachodzie słońca. Mijając stawy skręcamy w lewo i jedziemy ulicą Wschodnią w kierunku do Rudy Wołoskiej. Na skrzyżowaniu skręcamy w prawo i kierujemy się w kierunku Przeorska i Korhyń. W Korhyniach skręcamy w prawo w kierunku Żurawiec. Po lewej stronie w odległości ok 500 m, w gęstych zaroślach ukryte są pozostałości po jednym z bunkrów Linii Mołotowa. W Żurawcach możemy zatrzymać się obok dawnej cerkwi greckokatolickiej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, która aktualnie pełni funkcję kościoła parafialnego nowej parafii Świętego Krzyża w Żurawcach. Wewnątrz znajduje się drewniany ołtarz z pierwszej połowy XVIII w. z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem, który powstał prawdopodobnie w 1681 roku. Jadąc prosto, po przejechaniu około 2 km docieramy do Rudy Żurawieckiej, gdzie możemy wynająć kajak i popłynąć do Teniatysk (trasa 7 km – 2,5 h) lub Mostów Małych (trasa 10 km – 3,5 h). Koszt

wynajęcia kajaka waha się od 60 do 90 zł. W Rudzie Żurawieckiej znajduje się również stary młyn wodny, w którym zachowały się wszystkie urządzenia młyńskie, służące do mielenia zbóż. Wyjeżdżając z Rudy Żurawieckiej kierujemy się w kierunku wsi Szalenik i Bełzca. W Bełzcu możemy odwiedzić Muzeum i Miejsce Pamięci, które zostało założone w miejscu byłego niemieckiego nazistowskiego obozu zagłady. Miejsce to upamiętnia około 450 tys. Żydów z Polski i innych państw Europy, których zgładzono w tym obozie w latach 1942–1943. Kolejnym przystankiem na trasie są Brzeziny. Przejeżdżając przez tę miejscowość możemy podziwiać przepiękne i niespotykane malowidła na drewnianych budynkach (tj. deskale). Malowidła te upamiętniają partyzantów i ich rodziny, biorących udział między innymi w walkach z UPA podczas II wojny światowej. Z Brzezin Bełzeckich kierujemy się w kierunku Narola, gdzie możemy odwiedzić Pałac Łosiów, następnie jedziemy w kierunku wsi Kadłubiska, którą mijamy i trasą leśną dojeżdżamy do Rezerwatu Przyrody Minokąt, gdzie możemy odpocząć delektując się ciszą i nieskazitelnie czystą przyrodą. Wyjeżdżając drogą leśną w kierunku wsi Podlesina, musimy bardzo uważać, bo ta leśna droga nie należy do łatwych, szczególnie po ulewnych deszczach. Alternatywnym rozwiązaniem jest ominięcie rezerwatu i przejazd Aleją Kasztanową biegnącą obok Pałacu Łosiów w kierunku wsi Podlesina. Z Podlesiny kierujemy się w kierunku Rogowych Kopców i wracamy do Tomaszowa Lubelskiego przez Rabinówkę.

*Daniel Knap,
Kierownik Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lub.*

"Turysta poleca": Daniel Knap – trasa rowerowa na południe od Tomaszowa Lubelskiego

Fotografie:

- Stawy w Łaszczówce
- Cerkiew w Żurawcach
- Młyn wodny w Rudzie Żurawieckiej
- deskałe w Brzezinach
- Pałac Łosiów
- Rezerwat Przyrody Minokąt

Rodzinny rajd rowerowy z grą terenową śladami Marszałka Józefa Piłsudskiego

Rodzinny rajd rowerowy z grą terenową śladami Marszałka Józefa Piłsudskiego odbył się 1 czerwca 2024 roku.

Na początku ciepły czerwcowy deszcz troszkę nas przestraszył ale słońce szybko pokazało, że do odważnych świat należy.

Ogromne brawa należą się wszystkim dzieciom, które dzielnie pokonały trasę rajdu, która miejscami była wymagająca.

Gra terenowa, którą przygotowały dziewczyny z Hulaj Duszo z całą pewnością zostanie nam długo w pamięci. Ważne było zgranie drużyny, spryt i wiedza o Roztoczu.

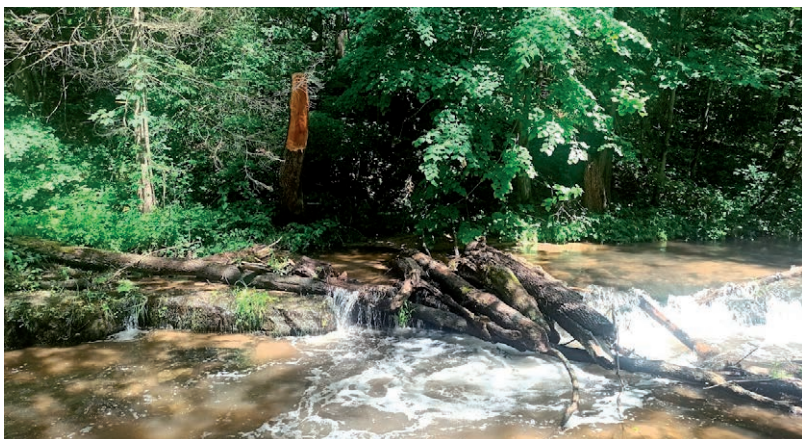
Podziękowania dla naszego niezawodnego przewodnika Krzysztofa Malca, który jak zawsze bezpiecznie poprowadził wesolą ferajnę.

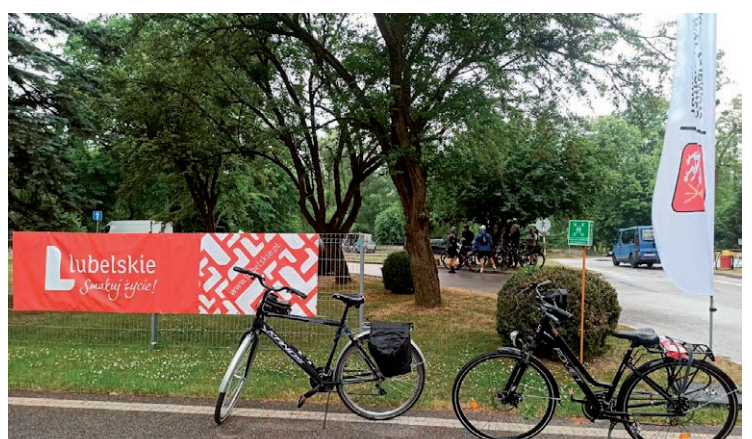
Nad bezpieczeństwem na drodze czuwali: Policja Tomaszów Lubelski i Komenda Policji w Lubaczowie.

Wszystkie awarie na trasie naprawiała Pracownia Rowerowa.

Zdrapki zaopatrywali ratownicy z Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Lubelskim. Aprzępiętkne miejsce na odpoczynek mieliśmy dzięki KP PSP Tomaszów Lubelski.

Partnerem wydarzenia Rodzinny rajd rowerowy z grą terenową śladami Marszałka Józefa Piłsudskiego było Województwo Lubelskie.

Historia żołnierskiej mogiły z Żernik

Na terenie przykościelnym w Żernikach, w rogu nieczynnego cmentarza prawosławnego, znajduje się skromna mogiła żołnierza poległego w kampanii wrześniowej 1939 r. Spoczywający tu żołnierz, to plutonowy 57 pułku piechoty Mieczysław Zajączkowski. Urodził się w Poznaniu 4 grudnia 1908 r. w wielodzietnej rodzinie rzemieślniczej (6 synów i 1 córka), z zawodu był kuśnierzem. Przez całe swoje życie mieszkał w Poznaniu, aż do mobilizacji 26 sierpnia 1939 r. We wrześniu, uczestniczył w bitwie nad Bzurą w szeregach armii „Poznań”, po czym wierny żołnierskiej przysiędze i rozkazom Naczelnego Wodza, przedostał się na wschód, gdzie miała okrzepnąć obrona. Tak, nasz plutonowy trafił do Chełma, gdzie formowano z podobnych jemu rozbitków 13 brygadę piechoty (BP), która weszła w skład tzw. „Kombinowanej Dywizji Piechoty” gen. Jerzego Wołkowickiego. Najpewniej Mieczysław Zajączkowski otrzymał przydział do plutonu karabinów maszynowych (3 kaemy typu „Maxim”), w składzie kompanii, którą dowodził por. Ostrowski z 72 pułku piechoty z Radomia. Pierwsze oddziały 13 BP weszły do Żernik już 21 września. Noc z 21 na 22 września w żernickim dworze spędził dowódca dywizji gen. Jerzy Wołkowicki. 22 września to dzień zażartych walk, w których cała dywizja próbując atakować w kierunku Tomaszowa Lubelskiego, poniosła ogromne straty. Wieczorem tego samego dnia, głównodowodzący Frontem Północnym, gen. Dąb-Biernacki, wydał podległym sobie oddziałom w tym dywizji Wołkowickiego, rozkaz o generalnym natarciu na Niemców, które miało nastąpić 23 września w sobotę. Niespodziewanie o godz. 8.00, właśnie 23 września, to Niemcy uprzedzając Polaków przystąpili do generalnego ataku. Ok. godz. 9.00, niemiecki 3 pułk pancerny 2 DPanc, natarł na Kolonie Hubinek, a następnie na Podlodów, gdzie wtargnęło ok. 50 czołgów wspartych piechotą. Wokół tamtejszego dworu rozegrała się krótka obrona. Poległo w niej wielu żołnierzy, w tym mjr. Władysław Harland, oficer wywiadu Oddziału II, w latach 1928 - 1935 atache wojskowy w Moskwie, z której wysyłał do kraju raporty na temat wielkiego głodu na Ukrainie. Po zajęciu Podlodowa, Niemcy przystąpili do ostrzeliwania pobliskich Żernik, nie wchodząc do tej wsi. W Żernikach w tym czasie kompania z plut. Zajączkowskim, otrzymała najpierw rozkaz okopania się przed wsią i całkowitego zamaskowania swojej obecności, po czym dca por. Ostrowski zmienił polecenie, nakazując cofnięcie się na linię pierwszych zabudowań wsi. Pluton ckm, ułokował się w najbardziej wysuniętym środkowym odcinku w ogrodzie. Walka trwała kilka godzin, a ok. godz. 16.00

wystrzeliła rakieta w pobliżu stanowisk kaemów, po czym zaraz artyleria niemiecka nakryła je ogniem. Kilku żołnierzy zostało rannych w tym ciężko. Ranny został też cywil, który wkrótce zmarł. Był to prawdopodobnie Wasyl Marczuk (?). W trakcie niemieckiego ostrzału część Żernik spłonęła. Ludność w tym czasie schroniła się m.in. w folwarku w tamtejszych piwnicach. Wojsko Polskie wycofało się w kierunku Posadowa. Najciężej ranny żołnierz, Mieczysław Zajączkowski, został przewieziony na przyczepce motocyklowej na punkt opatrunkowy do drewnianej szkoły w Żernikach. Niebawem zmarł. Następnego dnia w niedzielę 24 września, dyrektor szkoły Wincenty Brzozowski w obecności sołtysa wsi Stefana Wronki i mieszkańców: Lichacza, Wietrzyka, Mroczkowskiego i innych, przejrzeni kieszenie płaszcza. Na szyi u poległego znaleziono znak rozpoznawczy, a w umundurowaniu przyszyty do płaszcza adres rodziców. W tym samym dniu z nowych desek, które przekazał dyrektor szkoły, zbito trumnę w której ułożono ciało żołnierza i pochowano na pobliskim cmentarzu prawosławnym. W poniedziałek, 25 września Wincenty Brzozowski umieścił deseczkę na krzyżu z wyrżniętym nożykiem napisem: „Tu spoczywa plut. W.P. Mieczysław Zajączkowski, poległ 23.09.1939 r.” Na grób żołnierza, bohatera dwóch największych bitew kampanii wrześniowej, bitwy nad Bzurą i II bitwy pod Tomaszowem Lubelskim, przyjeżdżali bracia poległego i byli zadowoleni z zawsze zadbanej mogiły. Ten stan trwa nadal. Jednak skromny pogrzeb bez wojskowych honorów i pomnik wzniesiony na przelocie lat 60/70 XX w., w ukryciu przed spojrzeniem ówczesnych władz, pozostawia pewien niedosyt i poczucie braku pewnego zadośćuczynienia. Dlatego też stowarzyszenie RCM (Robim co możemy) Ulhówek w porozumieniu z Instytutem Pamięci Narodowej (IPN), planuje budowę nowego pomnika, godnego żołnierza WP, który oddał dla ojczyzny to, co miał najcenniejsze - życie.

Źródła: Piotr Bieliński „Kombinowana Dywizja Generała Wołkowickiego”, Wielka Księga Piechoty Polskiej 1918 - 1939, Warszawa 2019; Kronika Szkoły Podstawowej w Żernikach; Sławomir Litkowiec „Działania Kombinowanej Dywizji generała Wołkowickiego na Grzędzie Sokalskiej w czasie trwania tzw. II bitwy pod Tomaszowem Lubelskim”, Przestrzeń Pogranicza, nr 2, marzec 2022 r.

Sławomir Litkowiec

Picasso w Tomaszowie

Pablo Picasso najbardziej rozpoznawany artysta XX w., którego prace zrewolucjonizowały podejście do sztuk przedstawieniowych. Dzięki współpracy z Epicentrum Art Gallery w Opolu, mogliśmy zaprezentować powojenne grafiki słynnego awangardzisty w tomaszowskim muzeum. Jego nazwisko elektryzuje nawet tych, którzy na co dzień nie interesują się sztuką. Jako muzeum chcemy dawać możliwość obcowania nie tylko z zabytkami przybliżającymi historię naszego regionu, ale również prezentować sztukę dawną i współczesną. Ze względu na kolekcję współczesnego malarstwa, która znacząco rozrosła się o najnowsze dzieła polskich artystów dzięki darowi ks. Stanisława Głaza, chcemy też przybliżyć zagadnienia sztuki nowoczesnej i współczesnej w szerszej perspektywie.

Wystawa grafik Pabla Picassa prezentowana od 18 maja do 2 czerwca 2024 r. była też wspaniałą okazją do promocji muzeum. Wystawie towarzyszyła również szeroka oferta edukacyjna „Festiwal sztuki”, z której skorzystało ponad trzystu uczestników.

Warto też wspomnieć co prezentacja wystawy prac Picassa wywołała. Fakt był znany, choć nieco zapomniany. Jeden z tomaszowskich twórców

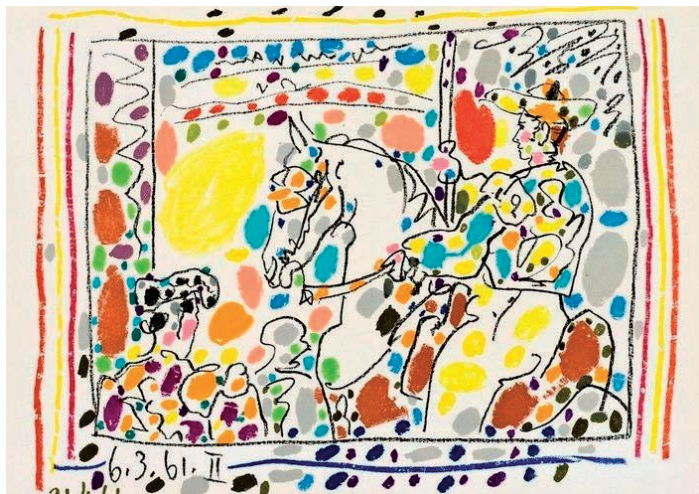
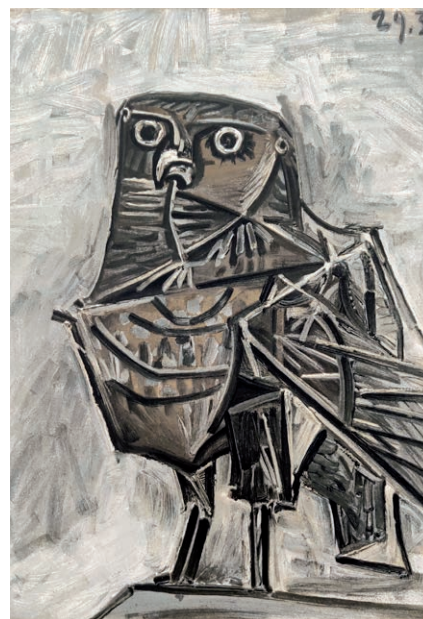
- Jan Sidor, malował amatorsko sceny i pejzaże znane mu z otoczenia. Kilkanaście prac jego autorstwa znajduje się w zbiorach muzeum. Co ciekawe pan Sidor zafascynował się w latach 80. - 90. XX w. twórczością Pabla Picassa. Zaopatrzył się w album z dziełami artysty i tworzył z wielkim zapamiętaniem reprodukcje, z których najbardziej imponująca jest kompilacja „picassowskich” przedstawień, przestawiających całą ścianę w salonie rodzinnego domu. W tym roku przypada 30. rocznica śmierci Jana Sidora, planowana jest wystawa jego prac, na której znajdą się także „tomaszowskie picassy”.

Wystawa „Pablo Picasso” spotkała się z zainteresowaniem. To pokazuje, że jest potrzeba i chęć spotkania się z „wielkimi dziełami”. To daje nam też motywację do podejmowania kolejnych działań ukierunkowanych na sztukę.

*Katarzyna Warmińska - Mazurek
Muzeum Regionalne im. dr. Janusza
Petersa w Tomaszowie Lubelskim*

Ilustracje:

1. *Kobieta wojny*, litografia na papierze, 1954 r., zb. Epicentrum Art Gallery w Opolu
2. *Pokój*, litografia na papierze, 1954 r., zb. Epicentrum Art Gallery w Opolu
3. *Sowa śmierci*, litografia na papierze, 1954 r., zb. Epicentrum Art Gallery w Opolu
4. *Pikador*, litografia na papierze, 1954 r., zb. Epicentrum Art Gallery w Opolu

Ryszard Bednarz - Tomaszowski artysta

Jego opowieści są barwne, a grafiki monochromatyczne, jedne i drugie porywają do świata pełnego detali i nieoczywistych spotkań. W tym świecie można spotkać Ryszarda Bednarza – artystę grafika, emerytowanego nauczyciela i pogodnego człowieka.

Ryszard Bednarz pochodzi z Nowej Wsi, z rodziny ceniącej dobre rzemiosło oraz zamiłowanie do pielęgnowania indywidualnych talentów, przede wszystkim muzycznych, ale jak pokazuje przykład pana Ryszarda, nie tylko. Artysta podkreśla, że to wychowanie i wpływ rodziny ukształtowały jego dalsze wybory. W decyzji o wyborze kierunku drogi zawodowej i kierunku studiów artystycznych miał też znaczenie sugestia Romana Muchy, tomaszowskiego artysty grafika, wieloletniego nauczyciela plastyki w tomaszowskim „Bartoszu” i wychowawcy klasy, do której uczęszczał Ryszard Bednarz.

Ryszard Bednarz ukończył kierunek grafika na UMCS w Lublinie. Pracował jako nauczyciel, przez wiele lat pełnił też funkcję dyrektora szkoły w Łubczu. Tworzy oczywiście grafiki, najczęściej linoryty, wykorzystuje także techniki włókostrukcyjne jak mezzotinta czy akwaforta. Nie stroni również od mniejszych form jak ekslibrisy, jest także autorem projektów m.in. pieczęci okolicznościowej na 60 – lecie Tomaszowskiego Towarzystwa Regionalnego, którego jest też członkiem. Artysta obecnie tworzy również ikony w technikach tradycyjnych.

Prace Ryszarda Bednarza zdobią m.in. kościół parafialny pw. św. Józefa w Tomaszowie Lubelskim, kaplicę w Szlatynie, znajdują się w zbiorach Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Lubelskim.

Katarzyna Warmińska - Mazurek Muzeum Regionalne im. dr Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim

Imprezowa Żyłka !

22 czerwca 2024 roku, w miejscowości Żyłka w Gminie Bełzec odbyły się dwa interesujące wydarzenia kulturalne: Konkurs kulinarny - „Bitwa Regionów” i „Noc Świętojańska”. Organizatorami wydarzeń byli: Powiat Tomaszowski, Gmina Bełzec, Gminny Ośrodek Kultury w Bełczu, Muzeum Regionalne im. dr. Janusza Petera oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Lublinie.

O godzinie 15:00 rozpoczęła się „Bitwa Regionów”, w której o najsmaczniejszą, regionalną potrawę walczyło 17 KGW, które zostały zakwalifikowane przez KOWR w Lublinie do tego etapu konkursu.

Zwycięzcami konkursu zostali:

- I miejsce KGW „Iskry” z Rabinówki potrawa „Kaczka z taczki”,

- II miejsce KGW w Majdanku potrawa „Pyra ziemniaczana mąką i brzuchem wieprzowym okraszana”,
- III miejsce KGW „Grodystawiczanki” z Grodystawic potrawa „Gołąbki z kaszy gryczanej pieczone w sosie borowikowym”.

Równoległe z Bitwą Regionów odbywały się warsztaty zielarskie prowadzone przez Edytę Kuźniarską Ziółowe Skarby RHD oraz warsztaty wicia wianków i regionalnego haftu prowadzone przez Katarzynę Warmińską-Mazurek - pracownika Muzeum Regionalnego im. dr. Janusza Petera.

Podczas wydarzenia można było skorzystać z pomocy i informacji od pracowników: Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim, KRUS i ARiMR w Tomaszowie Lubelskim.

Od godziny 19:00 pieczeniem kiełbasek przy ognisku oraz tańcami rozpoczęła się „Noc Świętojańska”.

W wydarzeniach udział wzięli m.in.: Witold Pitura Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, Henryk Karwan - Starosta Tomaszowski, Dariusz Czop i Wiesław Cielica - Członkowie Zarządu.

Dziękujemy za oprawę muzyczną wydarzeń: Realizacja Dźwięku oraz Świata Ł&P, Kapeli Betzeckiej oraz Milenie Kliszcz i Aleksandrze Wagner.

Informacje o Kole Gospodyń Wiejskich

Nazwa KGW	Koło Gospodyń Wiejskich „Dolinianki” z Betzca II
Rok założenia	Istnieje od 1938 roku
Skład osobowy	Ryszarda Wolańczyk - przewodnicząca, Kazimiera Komadowska, Janina Rudzińska, Ewa Swatek, Janina Górawska, Mariola Lentowicz, Danuta Jarosz, Anna Bujara, Teresa Gozdek, Renata Wierzchowska, Maria Nawrocka, Wioletta Białek, Maria Hajduk.
Cel działania	Koło zajmuje się popularyzacją kultury ludowej związanej z gminą Betzec, przy kole działa zespół śpiewaczy Dolinianki. Koło zajmuje się nie tylko śpiewem, ale przy okazji niedzieli palmowej wije tradycyjne palmy a w okresie dożynkowym przygotowuje wieńce dożynkowe, ponadto w czasie wykopków jest współorganizatorem Święta Pieczonego Ziemniaka w Betczu II, gdzie mieszkańcy mogą zasmakować tradycyjnych lokalnych potraw.
Najważniejsze osiągnięcia	Do największych osiągnięć Dolinianek należy niewątpliwie II miejsce w kategorii zespołów śpiewaczych na FKİŚL w Kazimierzu w czerwcu 1995 roku następnie w 2021 roku I miejsce na FKİŚL w Kazimierzu, ponadto w 2002 roku zespół został wyróżniony za zaprezentowanie w Wojewódzkim Domu Kultury
Dodatkowe informacje	Koło Gospodyń Wiejskich „Dolinianki” z Betzca II istnieje już od około 1938 roku a przewodniczącą koła przez wiele lat była Pani Kazimiera Komadowska, obecnie tą funkcję pełni Pani Ryszarda Wolańczyk. Przy KGW od 1970 roku działa Zespół Śpiewaczy „Dolinianki”, który reprezentuje Gminę Betzec podczas wielu uroczystości odbywających się na terenie całego regionu. Chlubą zespołu niewątpliwie była Pani Aniela Gmoch – zdobywczyni Złotej Baszty na FKİŚL oraz nagrody im. Oskara Kolberga za zasługi dla kultury ludowej, która wspólnie z paniami do starych, znanych ludowych melodii układały niezwykle rymowanki w zależności od potrzeb i okazji.

Przepis na chleb z ziarnami:

9 łyżek płatków owsianych zalać dwiema szklankami gorącej wody, odstawić do napęcznienia, dodać jeszcze 2 szklanki letniej wody, 1 kg mąki, 1 łyżkę cukru, 1,5 łyżki soli, pół (5dkg) kostki drożdży i 6 łyżek ziaren (słonecznik, dynia, siemę, sezam). Wszystko wymieszać drewnianą łyżką i od razu włożyć do 2 wąskich blaszek. Poczekać, aż podrośnie i wstawić do zimnego piekarnika, nastawić na 180 stopni, piec 1 h.

Przepis na Ciasto na różne wypieki:

1 kg mąki, 2 szk mleka, 1 szk oleju, 4 łyżki cukru, 4 żółtka, szczypta soli i 10 dkg drożdży (opcja na słodkie wypieki). Przyrządzając paszteciki z mięsem lub z kapustą i grzybami należy dodać 1 łyżkę cukru zamiast 4 i troszkę więcej soli. Wszystkie składniki mieszać chwilę drewnianą łyżką i wstawić na pół godziny do lodówki. Wyjmujemy z lodówki i robimy smakołyki.

Przepis na pierogi:

Tradycyjne ciasto na pierogi.

Farsz:

Kapusta kiszona około 2 kg, 60 dkg ziemniaków i 2 duże cebule.

Odgotować kapustę kiszoną, po ostygnięciu odcisnąć i poszatkować. Podsmażyć na smalcu lub oleju pokrojone drobno 2 duże cebule. Ugotować ziemniaki i po ostygnięciu wymieszać wszystko razem, dodać pieprz ziołowy, prawdziwy i sól.

„Muzeum na kótkach” w Tomaszowie Lub.

Z inicjatywy II Liceum Ogólnokształcącego i Muzeum Regionalnego, w dniach od 7 do 14 czerwca zorganizowano cykl imprez wokół przygotowanej przez Muzeum „Po-lin” mobilnej wystawy „Muzeum na kótkach”, która upamiętnia i popularyzuje historię polskich Żydów oraz wielokulturową przeszłość Polski. W okresie międzywojennym Żydzi byli trzecią nacją w naszym powiecie. Na wystawie, która zainstalowała się obok TDK była m.in. trójwymiarowa makieta, przybliżając miejsca typowego polsko-żydowskiego miasteczka oraz fotografie Żydów i Polaków zasłużonych w budowie pozytywnych relacji między obu narodami. Wystawę oglądała nie tylko młodzież szkolna, ale także starsi mieszkańcy naszego regionu.

Wokół tego zorganizowano szereg imprez towarzyszących dla różnych grup wiekowych. Rozpoczęto projekcją filmu „Po-lin Okruchy pamięci” w reżyserii Jolanty Dylewskiej. W niedzielne popołudnie ponad

100 osób zgromadziło się na rynku przy taweczce Petera, aby wspólnie z przewodniczką Bogumiłą Zdzioch ruszyć na spacer edukacyjny śladami Żydów w Tomaszowie.

We wtorek imprezy towarzyszące odbyły się w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. T. Zamoyskiego. Rozpoczęły je wykład „Rudolf Reder – ocalały z obozu zagłady w Bełżcu” prezesa TTR J. Jońca, następnie dyrektor Ośrodka Interwencji Kryzysowej Daniel Knap zaprezentował „Fotograficzną opowieść o żydowskim dziedzictwie Roztocza”. Na zakończenie na ścianie frontowej MBP w obecności m.in. marszałka województwa lubelskiego Jarostawa Stawiarskiego, burmistrza Wojciecha Żukowskiego, kierownika oddziału upamiętnienia miejsc martyrologii w Urzędzie Marszałkowskim prof. Saby Bober odsłonięto tablicę upamiętniającą Żydów z Tomaszowa zamordowanych przez Niemców.

W kolejnym dniu w Muzeum Regionalnym im. dr Janusza Petera zo-

stały udostępnione dwie wystawy fotograficzne: „W kręgu trzech kultur” i „Jorajt – czas chasydów” autorstwa Tomasza Michalskiego, który od wielu lat z pasją fotografuje piękno naszego regionu z komentarzem dr Ewy Koper z Muzeum Miejsca Pamięci w Bełżcu.

Całość zakończył w parku miejskim występ młodych artystów z Centrum Muzycznego „Tryton” z repertuarem z lat 30. oraz koncert muzyki klezmerskiej w wykonaniu zespołu Opa Cupa! z Rzeszowa, mającego w swoim repertuarze m.in. pieśni romskie, żydowskie i bałkańskie.

Koordynatorem całości był wicedyrektor II LO Rafał Spodarek, któremu z ramienia muzeum pomocy udzielił Robert Czyż i Katarzyna Warmińska Mazurek wspólnie z partnerami: MBP, TDK i Muzeum Miejsce Pamięci w Bełżcu.

Robert Czyż - Dyrektor Muzeum Regionalnego im. dr Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim

NOC MUZEÓW 2024 w Muzeum Regionalnym w Tomaszowie Lubelskim

Muzeum Regionalne w Tomaszowie Lubelskim 18 maja wzięło udział w ogólnopolskim wydarzeniu jakim jest Noc Muzeów. Jest to cykliczna impreza, polegająca na udostępnieniu zasobów instytucji kultury szerokiemu gronu odbiorców za darmo i pod osłoną nocy. Pierwsza Noc Muzeów została zorganizowana w styczniu 1997 r. w Berlinie. Później ten pomysł został przeniesiony do największych europejskich muzeów, m. in. w Paryżu i Amsterdamie. W Polsce pierwsza Noc Muzeów została zorganizowana w 2003 r. w poznańskim Muzeum Narodowym.

Z okazji tegorocznej Nocy Muzeów tomaszowskie muzeum zorganizowało szereg atrakcji dla zwiedzających. Swoje podwoje otworzyło już o godzinie 16.00 warsztatami graffiti pn. „Street Art” inspirowanymi twórczością Pabla Picassa. Były one prowadzone przez pana Grzegorza Kuśmierczaka, który jest doświadczonym twórcą w tej dziedzinie. Dla najmłodszych muzeum przygotowało plenerową ofertę edukacyjną, na którą złożyły się gry i zabawy dla dzieci związane z wystawami czasowymi „Lampa naftowa – funkcjonalność i piękno” oraz „100 lat Banku Polskiego S.A. W 100. rocznicę reformy walutowej Władysława Grabskiego”.

O godzinie 18:00 miało miejsce kulminacyjne wydarzenie, jakim był wernisaż wystawy „Pablo Picasso”. Na wystawie zaprezentowanych zostało 18 grafik jednego z najwybitniejszych twórców wszech czasów i prekursora nurtu kubistycznego w sztuce. Prace zostały wypożyczone z opolskiej galerii sztuki Epicentrum Art Gallery. Najciekawsze grafiki prezentowane na wystawie to dwa światłodruki przedstawiające dekoracje z kaplicy we francuskiej miejscowości Vallauris, a także litografie z portretami kobiecymi „Kobieta wojny” i „Kobieta pokoju”, przedstawiające typowy dla późniejszego okresu twórczości artysty styl. Na wystawie prezentowany był również cykl grafik ze scenami corridy, ukazujący mistrzowskie, skromne w środkach, przedstawienia dynamicznych scen tradycyjnej, hiszpańskiej walki z bykami na arenie. Otwarcia wystawy towarzyszył koncert polskich szlagierów z lat 60. XX w. w wykonaniu siostr Wioletty i Emilii Obirek. Po koncercie była możliwość degustacji przystawek z okresu PRL-u.

O godzinie 20:00 odbyło się oprowadzanie kuratorskie po najnowszej wystawie archeologicznej „Pradzieje regionu tomaszowskiego”, która była uzupełniona prezentacją multimedialną o najciekawszych badaniach archeologicznych przeprowadzonych na terenie regionu tomaszowskiego w ciągu ostatnich 40 lat. O godzinie 22:00 miało miejsce oprowadzanie po wystawie czasowej „Lampa naftowa. Funkcjonalność i piękno” pochodzącej ze zbiorów Muzeum Podkarpackiego w Krośnie. Wyjątkowo w „tę noc” została zaprezentowana także kolekcja lamp naftowych z tomaszowskiego muzeum. O godzinie 23:00 odbyło się otwarcie wystawy czasowej poświęconej polskiemu złotemu i historii polskiej bankowości w okresie międzywojennym „100 lat Banku Polskiego SA – w 100. rocznicę reformy walutowej Władysława Grabskiego”. Wystawa została zorganizowana we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim o. w Lublinie. Ekspozycja została wzbogacona o numizmaty będące w kolekcji tomaszowskiego muzeum.

Ponadto w godzinach od 16.00 do 24.00 poza wymienionymi atrakcjami, zwiedzający mogli oglądać stałe ekspozycje: „Bitwy pod Tomaszowem we Wrześniu 1939 r.” oraz wystawę etnograficzną. Miłośnicy sztuki mieli okazję obejrzeć linoryty wybitnego tomaszowskiego artysty Romana Muchy, którego 90-tą rocznicę urodzin obchodzimy w tym roku oraz wystawę obrazów pochodzących z kolekcji ks. Stanisława Głaza „Mowa obrazu”. Jednocześnie w ramach Nocy Muzeów można było zwiedzić Izbę Pamięci Terroru Komunistycznego w nowej odsłonie ekspozycyjnej.

Wszystkie wydarzenia cieszyły się dużym zainteresowaniem zwiedzających i świadczą o potrzebie obcowania ze śladami przeszłości, zarówno w wielkim formacie, czego przykładem jest wystawa „Pablo Picasso”, jak i poszukiwaniu śladów historii regionalnej, nam najbliższej. Mamy nadzieję, że za rok widzimy się na kolejnej Nocy Muzeów, by na nowo odkrywać piękne dziedzictwo kultury lokalnej, ale też odkrywać nowe i nieznane, do czego Was serdecznie zapraszamy już dziś :-)

Joanna Dziura

*Muzeum Regionalne im. dr. Janusza Petera
w Tomaszowie Lubelskim*

